

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XVI.

V Ljubljani, 29. junija 1944.

Št. 26 (703)

Boljši je človek, ki svojo ne-
umnost prikriva, kakor človek,
ki svojo mladost skriva.

Slovenski rek

UREDNIŠTVO in UPRAVA: Ljubljana,
Miklošičeva cesta 14/III. Poštni predal
št. 253. Telefon št. 33-32. — ROKOPISOV
ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne
sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti
2 liri v znakah.

NAROČNINA: 1/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir,
vse leto 40 lir. Račun poštne hranilnice
v Ljubljani št. 15.393. Naročnino je treba
plačati vnaprej. — Posamezna številka
stane 1 liro, stare številke 2 liri. —
OGLASI po tarifi.

»Sovjetska vojska že maršira, da izvojuje
stare madžarske meje proti zaveznikom.« (Bela
Kun marca 1919.) — »Borimo se za donavsko fe-
deracijo, da dobimo od zaveznikov boljše mirov-
ne pogoje.« (Bavarski boljševiki maja 1919.)
»Kralj Peter II. je odstavljen in se ne sme
vrniti v Jugoslavijo.« (OF do maja 1944.) —
»Mi smo vojska kralja Petra II.« (OF junija 1944.)
Kakor jim kaže — ti jim pa kar še slepo veruj!

PO TREH TEDNIH INVAZIJE

Do poslednje granate Srditi boji za Cherbourg

Danes minevajo trije tedni, odkar
se je začela tako dolgo napovedana
invazija na Francoskem. V tem času
so Angloameričani prodrli povprečno
20–30 km globoko, t. j. manj, kakor
se zaščita njihovega ladiskega to-
pništva. V vzhodnem delu invazijskega
bojišča sploh fronta že več dni stoji.
Le na severozahodu — na Cotentin-
skem polotoku — se je boj dramati-
ziral. Tam so Nemci v srditi defen-
zivi ogroženo branili sleherni utrdbi
cherbourške trdnjave.

Sicer pa podaja realno sliko bojišč
— tudi italijanskega in vzhodnega —
izvleček iz spodnjega poročila berlin-
skih vojaških krogov, izdanega ob
konec tedna.

Berlin, 24. junija. Veliki napad na
trdnjavo Cherbourg s kopnega se je
začel. Boji so v polnem teku in za-
vezniki se jih udeležujejo z uporabo
najtežjega orožja, kakor tudi s sodelo-
vanjem množičnega letalstva.

Govornik vrhovnega poveljstva obo-
rožene sile je poudaril danes v raz-
lagah k položaju pri Cherbourgu, da
bi bilo zavzetje mesta in pristanišča
za zavezniške optične uspeh katerega
pomenu pa za propagando zavezničkov
nikakor ne smemo podcenjevati. Voja-
ško gledano bi pomenil padec Cher-
bourga taktičen uspeh, ker bi s tem
zavezniki dobili v svoje roke tudi ve-
liki pristanišče, ki je tako prikladno
za izkrcavanje. V zvezi s tem pa mo-
ramo pomisliti, da niso Nemci preveč
ovirali izkrcavanja invazijskih armad,
in sicer na ozemlju, kjer ni nobenih
velikih pristanišč, izkrcavanje inva-
zijskih čet bi bilo v Cherbourgu zelo
olajšano, vendar je pa mnenju berlin-
skih vojaških krogov polotok Co-
tentin preozek, da bi se razvil v dru-
go bojišče v polnem smislu besede.

Govornik vrhovnega poveljstva nem-
ške vojske je opozoril dalje na to, da
je nemško vojaško vodstvo pričakovalo
izkrcanje na nekem drugem mestu
in da ga se pričakuje ter da zato
se niso posegle v boji velike operativ-
ne rezerve, s katerimi razpolaga Nem-
čija.

Na vzhodnem bojišču:
Pričakovani sovijski velenapad se
je začel, kakor običajno na širokem
bojišču. Sprva s sunki v moči batalio-
na, ki so naraščali do moči polka.
Tukaj so se pokazali kot glavni od-
seki naslednji predeli:

1. Od Dniepra južno do Mogileva
do avtomobilske ceste v Smolensk.
2. Na obeh straneh Vitebska s teži-
ščem pri Sirotnu.
3. Severno od Sirotna do zahodno
od Novozeva.
4. Severovzhodno od Ostrova.

Na italijanskem bojišču je nastopila
naka lastnost. Bojišče poteka takole:
Severno od Grosseta, na obeh straneh
Rocca-Strade in dalje po črti Chiusi,
Trazimeno jezero, Perugia, južno od
Comerina, Macerata, Jadransko morje,
Alexandru torej ni uspelo, da bi nem-
sko vzhodno krilo prebil in odrezal.

Na finskiem se je položaj na boji-
šču nekoliko izboljšal. Na kareliškem
bojišču se bore Fini junaški proti
sovijski premoči. Tudi na Aunuski
ožini so se začeli umikalni pokreti,
ki so v skladu s položajem na kare-
liškem bojišču.

Junaški odpor branilcev Cherbourga

Führerjev glavni stan, 26. junija.
Vrhovno poveljstvo oboroženih sil
javlja:

Junaška posadka Cherbourga pod
poveljstvom generalnega poročnika
von Schliebena se bori od večeraj
skupno z močnimi oddelki vojnega mo-
rarišča ter letalstva v notranosti me-
sta in in na pristaniškem področju v
ogroženih poudelkih boji. Na dva so-
vražnikova poziva, da prenehajo boji
ter da predajo trdnjavo, nismo odgo-
vorili. Razstrelili smo luko in vse
vojnoplovne naprave. Pred trdnjaviškim
poveljstvom in pred munijskim skla-
diščem so se v ognju branilcev zru-
šili sovražnikovi napadi. Baterija
Hamburg pod poveljstvom nadpo-
ročnika mornariškega topništva Gelb-
haaria je večeraj — kljub temu, da je
bila sama močno obstreljevana — po-
topila na področju Cherbourga dve
sovražnikovi križarki. Razen tega so
večeraj mornariške baterije težko po-
škodovale 4 nadaljnje križarke. Brzi
bojni čolni so potopili v poslednji noči
severno od polotoka Cotentina so-
vražnikove rušilce.

Na južnem bojišču normandijskega
predmostja so se zrušili pred našimi
postojankami sovražnikovi sunki
vzhodno od Orne. Kraljevni vdor smo
s protinapadom spet odpravili. Vzhod-
no od izliva reke Orne smo s topni-
škim zadetkom poškodovali veliko so-
vražnikovo prevozno ladjo.

Na področju Tillyja se je posrečilo
sovražniku, ki je ves dan napadal z
močnimi pehotnimi in oklepnimi

silami, po izredno velikih izgubah za-
sesti razvaline mesta. V boju proti
trem najboljšim angleškim divizijam
se je odlično izkazala vzorna oklep-
niška divizija pod vodstvom general-
nega poročnika Bayerleina.

Jugovzhodno od Carentana je so-
vražnik po močni topniški pripravi
ponovno brezuspešno napadel.

Po dokončnih poročilih smo v noči
s 24. na 25. junij z bombnimi zadetki
hudo poškodovali 4 velike sovražni-
kove bojne ladje ter neko tovorno ladjo.
Pri tem se je posebno izkazal neki
letalski oddelek pod vodstvom gene-
ralnega majorja Peltza, ki je bil že
dolgo v borbi proti Angliji.

Podnevi in ponoči se je nadaljeval
motilni ogenj proti južni Angliji.

V Italiji je bilo tudi večeraj težišče
bojev na odseku med obalo in Trazim-
enskim jezerom. Sovražniku se je
posrečilo tam po ogroženih bojih z
našimi četami, ki so se žilavo upirale,
pridobiti le nekaj kilometrov ozemlja
proti severu.

Po dokončnih poročilih smo v do-
morski bitki v Genovskem zalivu v
noči na 24. junij potopili 4 sovražni-
kove brze bojne čolne, 5 pa zažgali.

Na srednjem odseku vzhodnega bo-
jišča se z nezmanjšano silovitostjo
nadaljuje obrambna bitka. V večini
odsekov smo soviete zavrnili. Južno in
vzhodno Bobrujska je sovražnik ven-
dar dosegel nekaj vdorov. Tudi na
področju vzhodno od Mogileva je pri-
dobil sovražnik po krvavih bojih ne-
kaj ozemlja proti zahodu. Tudi na
Dvini se bijejo srditi boji, medtem ko
so se vzhodno od Polocka in južo-
vzhodno od Pskova izločili z oklep-
niški in bojnim letali podprti napadi
sovietov. V teh bojih se je odlično
izkazala saška 24. pehotna divizija pod
vodstvom generalnega poročnika Ver-
socka. Bojni letalci so podpirali
obrambni boji vojske, uničili množi-
čevine oklepniške ter veliko vozil in
prizadejali sovražniku težke krvave
izgube. Lovci ter protiletalsko topni-
štvo so sestrili 37 sovražniških letal.
Močan oddelek težkih bojnih letal
je napadel področje kolodvor v Smolen-
sku. Opazili smo mnogo velepožarov,
velike količine preskrbovalnega gra-
diva pa so uničene.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Na Balkanskem polotoku so čete ne-
kega gorskega armadnega zbora pod
vrhovnim poveljstvom generalnega
polkovnika Loehra v tridesetih teži-
skih bojih v južnoalbanskih gorah raz-
bile komunistične tolovaške skupine.
Sovražnikove izgube so bile: 3000
mrtvih in poleg tega mnogo ljudi uje-
tih, mnogo orožja vseh vrst ter velika
munijska ter preskrbovalna taboriš-
ča.

Manjši oddelek sovražnikovih bomb-
nikov je napadel v pretekli noči mesto
področje Budimpešte. Sestrilenih je
7 letal. Britanska letala so vrgla
v pretekli noči bombe na rensko-
westfalskem področju.

Slovenci, Slovenke!

Danes, ko se ves svet trese od bobnenja vojne vihre in se bližamo
odločilnim dogodkom, ki bodo krojili usodo sveta, danes je potrebno, da
slovenski narod javno manifestira svojo voljo do življenja in izrazi svojo
notranjo solidarnost v stremelju po boljši bodočnosti.

Da pokažemo vsemu svetu, da smo Slovenci s komunizmom že krvavo
obračunali, da smo iztrebili iz dna korenin našega narodnega drevesa vse,
kar je bilo komunističnega, bo

na Kongresnem trgu

veliko narodno zborovanje.

Slovenci smo v preteklosti že imeli mnoge shode, važne in uspele, toda
to narodno zborovanje bo mnogo višje, mnogo pomembnejše, zakaj nareku-
jejo ga koristi našega naroda, zahteva ga izredni čas, v katerem živimo.

Slovenec, Slovenka!

Veliko narodno zborovanje naj dokaže vsemu svetu, da se je slovenski
narod strnjeno okrog svojega voditelja, prezidenta generala RUPNIKA,
brez izjem lotil obnove in zgraditve novega življenja in da je rušilnemu
besu komunistov uspešno postavil nasproti svoje gradilno navdušenje.

Oči vsega našega naroda bodo ta dan uprte v belo Ljubljano, sree
slovenske domovine, iz katerega bo pognala nova življenjska sila in se kot
kri po žilah razmahnila tja do zadnjega kotička slovenske zemlje.

Tvoja narodna dolžnost, Slovenec in Slovenka, je da se zborovanja
udeležiš in s tem pokažeš, kako se zaveš veličine usodnega trenutka, v
katerem živi tvoj narod, da s svojo udeležbo dokažeš, da si Slovenec in da
hočeš to ostati.

Podrobnosti o zborovanju samem bodo pravočasno objavljene.
Običajna protikomunistična predavanja v tednu zborovanja od 25. maja
dalje zaradi priprav odpadejo.

Slovenski Ljubljani!

V zgodovinskih časih bo Ljubljana na Kongresnem trgu manifestirala
za svoje

slovenske in narodne vzore.

Odklonila bo jasno in nedvoumno mednarodno komunistično barbarstvo,
ki je našemu narodu prineslo tolikšno zlo, in izpričala vsem, da čuti, misli
in dela resnično tako, kakor to pristoji prestolnici naše domovine.

Vabimo Vas, dekleta in žene, da ta dan še posebej pokažete svojo
slovensko zavest in si za veliko manifestacijo slovenske misli nadenete

slovensko narodno nošo.

Naj ne bo dekleta ne žene, ki premore narodno nošo, da bi je tega dne
ne vzela iz omare!

Vabimo pa tudi moške in fante, da si, če le mogoče, za ta dan oskrbe
narodno nošo! Pokazimo svetu, da smo Slovenci res Slovenci, pokažimo to
tudi s svojo narodno nošo!

Vsa podrobnejša navodila so objavljena v dnevnikih.

Pripravljalni odbor

IZZA KREMELJSKIH KULIS

Umor generala Vatutina

Židovsko plačilo sovjetskemu vojskovodji

Vsakdo, kdor je poznal poveljujočega
generalna na ukrajinski fronti Vatu-
tina, ve povedati, da je bil ta visoki
častnik sovjetske armade v svojih
najlepših letih in zdrav ko riba. Zato
je prišlo nedavno sporočilo sovjetske
brzojavne agencije TASS, da so ge-
nerala Vatutina zaradi bolezni odpo-
klicali in da je njegovo mesto pre-
vezal maršal Žukov, toliko bolj nepri-
čakovano.

Nihče v rdeči armadi ni verjel tej
nenadni dozdnevni boleznij priljublje-
nega generala. Vsi so slutili za to
novico nov zločin Stalina in maše-
vanje s strani Vatutinovih židovskih
sovražnikov. Štотnik 472. strelske di-
vizije Evdokimov, ki je prišel v nem-
ško ujetništvo, je izjavil, da je na
dan odpočitve osebo sam videl ge-
nerala Vatutina sijočega od zdravja in
dobre volje v prvih črtah bojišča.
Po njegovem ni prav nič kazalo, da
bi utegnil biti general Vatutin bolan
ali potrt.

General Vatutin je bil med najbolj
priljubljenimi in najzmožnejšimi so-
vjetskimi častniki.

Kakšni so torej neki bili vzroki,
da so tako zmožnega poveljnika tako
rekoč meni nič tebi nič postavili pod
kap, in sicer v času, ki je bil za
rdečo armado vse prej ko lahek?

Vatutin, energičen in značajan
častnik, se je odlikoval predvsem po
svojem odločno odklonilnem stališču
do političnih komisarjev, poltrukov
in drugih političnih »strokovnjakov«,
ki niso v resnici nič drugega kakor
agenti GPU, na tudi po svojem proti-
židovskem prepričanju. Ta okoliščina
je zadostala, da si je nakopal so-
vražstvo GPU.

Židovstvo v Kremlju je znalo Sta-
linu, ki živi čisto pod vplivom Židov,
priljubljenost in popularnost gene-
rala Vatutina naslikati v takšni luči,
da je pričel sadiščno navdahnjeni
in za svojo oblast bolesto tresoč se
diktator gledati v zmagovitem gene-
ralu bodočega tekmeca, in je zato res
brez obotavljanja izdal povelje za
takojšnjo likvidacijo.

Ko se je novica o odstavitvi ge-
nerala Vatutina razširila, je bilo vsa-
komur, kdor pozna metode Kremlja,
posebno pa Stalina samega, jasno, da

so dnevi generala Vatutina šteti. In
res ni trajalo dolgo, da je TASS 15.
aprila tega leta na kratko sporočil
svetu, da je general Vatutin v Kije-
vu podlegel neki operaciji.

Vatutinov primer je podoben pri-
meru popularnega poveljnika in or-
ganizatorja rdeče armade Frunseja,
ki je moral svojčas na Stalinovo po-
velje prav tako žrtvovati svoje živ-
ljenje na »operacijski mizi«. Stalin,
odnosno GPU, ki organizira takšne
»operacije«, nista mogla slavnega in
zaslužnega generala Vatutina v tako
težkem in odgovornosti polnem času
spraviti s poti na kratko s strelom
v tilnik kakor njega dni nekatere
najzmožnejše častnike in maršale
rdeče armade; prav tako niso mogli
ali pa niso hoteli vprizoriti proti Va-
tutinu kakšnega »vohunškega procesa-
za«, zato so se odločili za preizkušeno
»ponesrečeno operacijo«.

Po izjavah ujetih častnikov je bil
Vatutin nasprotnik Stalinovih načr-
tov, prodirati vse dalje in dalje proti
zahodu. Narobe, zastopal je mnenje,
da se je treba ustaviti in oslabilni
in izkvalitirati rdeči armadi tako pri-
hraniti morebitno katastrofo. Prav
tako je vse iznova in iznova zahteval
drugo bojišče. Kajpak to prepričanje
ni dišalo svetovnemu židovstvu, ki
hoče v svojem pijanem zmagovalstvu
nadaljevati boj do poslednjega ruske-
ga vojaka.

Omembe vredna je tudi naslednja
zanimiva podrobnost: poročilo o Va-
tutinovi smrti je razglasil TASS 15.
aprila zgodaj zjutraj, hkrati je pa
objavil vsebino sožalnega pisma s
podpisi 44 najvišjih osebnosti SSSR.
Ker je bilo v eni ali dveh urah po
generalovi smrti nemogoče zbrati 44
podpisov osebnosti, raztresenih po
vseh ogromni Sovjetski zvezi, je na
dani, da so bili pismo že prej
predložili podpisnikom; bilo je torej
že vnaprej natanko določeno, da mo-
ra general v noči na 15. april umre-
ti, da je med znamenitniki, ki so spo-
ročili svoje sožalje, manjkala Stalin.

Novi zločin Kremlja ponovno do-
kazuje, da Stalin ne trpi priljublje-
nosti drugih in da za zavratno umo-
riti vsakogar, kdor se mu zdi neva-
ren.

Post, Monakovo.

Slovenska pubertetna romantika

Popolnoma razumljivo in naravno
je, da se vsak narod v dobi svoje
prve narodne zavesti, tako rekoč v
otroških letih svojega življenja, ozira
na druge, sorodne, močnejše in na-
prednejše narode in išče pri njih
pomoči ter vzorov za svoje težnje.
Tako je bilo tudi z našim slovenskim
narodom v času preroda. Tega je pri-
nas rodila doba romantike, ki je iz
svojega izhodišča v Nemčiji preka-
sila tudi vse Slovence tedanje habs-
burške monarhije. Sami se negodni
in nesposobni za narodno samostoi-
nost, smo iskali zlasti kot majhen
narod, razkossani na več dežel in dr-
žav in brez velikih zgodovinskih tra-
diciij, izpodbude za samozavest in od-
ločnost čakajočega naša dela v veliki
slovenski skupnosti. Te izpodbude,
čeprav rojene le iz romantičnega in
nestvarnega zanesenjaštva, so bile
tedaj za našo prebujo in rast ne
samo potrebne, ampak tudi koristne.
Iz njih so nam dotekale sile požrtvo-
valnosti, vztrajnosti in vere, brez
katerih ne bi bili nikoli dosegli svo-
jega čudovitega in razmeroma nagle-
ga vzpona, ki smo ga doživeli.

Toda v življenju narodov je kakor
v življenju posameznikov. Doba mla-
dostnega prebujanja se mora preji ali
slej zaključiti, z zaključkom te dobe
se pa mora pričeti življenje na last-
nih nogah in temeljih stvarnosti, ki
je največje hudo različna od puber-
tetne romantike. Nehati se mora ve-
rovanje v utvare, zidanje gradov v
oblake ter neprestano oziranje po
zlati in pričakovanje darov od stric-
ev in tet. Življenje odraslega člove-
ku, in prav tako narodu, ničesar
več ne podarja. Kar potrebuje, si
mora ustvariti sam. In šele v tem
resničnem, pravem življenjskem boju
se pokaže, koliko je kak človek kot
posameznik, ali narod kot skupnost,
sposoben izvrševati dodeljeno mu po-
slanstvo lastne usode in pomembnosti
za človeštvo. Zakaj čim bolj postane
samostojen in čim manj prosjači
pomoči pri drugih, tem krepkejši je
njegov obstoj. Človeku in narodu s
krepko lastno voljo in usmerjenim
hotenjem se niti v

Slovenci in Slovenke, pokažimo z udeležbo na velikem narodnem protikomunističnem zborovanju svojo narodno zavednost in voljo do življenja!

Na velikem narodnem protikomunističnem zborovanju bomo dokazali, da smo v teh usodnih dneh lesno strnjeni okrog svojega ljubljenega prezidenta generala Rupnika!

Z generalom Rupnikom za narod — proti komunizmu in vsem njegovim pomagačem!

Delavski vestnik

Ne znižanje v revščino, dvig v blagostanje!

Vsaka zdrava težnja za izboljšanje socialnega reda mora stremeti po tem, da dvigne blagostanje tistega stanu in tistih posameznikov, katerih življenjski položaj ne ustreza zahtevam urejenega in zagotovljenega obstanka. To se pravi, da se bori za to, da dosežejo tudi zaposleni boljši razmere in so zadostno preskrbljeni z vsem, kar potrebujejo zase in za svoje družine. Tudi vsak delavec, ki ni razgrizen in pokvarjen od zarjenega sovražstva in škodoželivosti, si želi le to, da bi se tudi njemu bolje godilo, ne pa da bi se tistim, katerim se že bolje godi, odvzelo vse in bi prišli na njegov položaj. Zakaj s tem, da bi se drugim slabše godilo, ni mogoče, kar bi bilo prav nič pomagalo.

Komunistična težnja na levo ravno nasprotna. Komunisti stremijo povsod le za tem, da ustvari tudi iz tistih, ki se jim je kdaj bolje godilo, siromake in jih v življenjskem standardu potisne čim nižje. Komunisti torej ne dviga ljudi v višji položaj, da bi jih v tem izenačil, ampak jih izenačuje v revščino. To je pokazal povsod, kjer se je kdaj uveljavil v vsej žalostni popolnosti pa v SSSR. Tam je res odstranil razlike med ljudmi in stanovi, vendar nima od tega delavec nobene koristi, zakaj zaradi tega izenačenja se mu ne godi nič bolje. Njegov zaslužek le še vedno tako nizek, da mu zadostuje le za najnujnejše potrebe. Živeti mora torej še dalje utrujen in preštet vsako kopečko preden jo izda.

Zato pa je delavec v komunistični državi izgubil vse svobode glede prave izbire dela in gospodarja, glede priložnosti in stviki in svobodne organizacije. Razen tega je izgubil možnost razpolaganja s svojim premoženjem po svobodni volji in vzdržanja svojih otrok po lastnih željah. Bolševiški sistem mu sicer dovoljuje, da ima malo posest v obliki hišice, če more priti do nje (navadno nikoli ne more), toda le svoje posesti ne sme zapustiti svojim otrokom, in ti otroci tudi nimajo nobenega upanja, da bi se kdaj dvignili do boljšega življenja, kakor ga je živel njihov oče. To se pravi, da v komunističnem redu reče, ne ostane le revež, ampak morajo ostati reveži tudi še njegovi otroci in otroci otroci.

Resitev socialnega vprašanja delavca torej ne more biti v bolševiškem idealu potisnitve človeške družbe navzdol, ampak v idealu take organizacije, ki bo delavca dvignila navzgor, ne da bi mu pri tem vzela kakršne koli človeške in državljanske svobode. Taka organizacija le moreza in jo bo bližnja bodočnost tudi prinesla brez bolševizma in v vsakem primeru, naj se ta volja konča kakor koli — le z zmago sovietskega in plutokratskega sistema ne. Za tako organizacijo bomo vsi delavci in zanj se bomo združeno borili po svobodni volji, brez diktature pokvarjene komunistične gospode.

Manifestacije v Beogradu

Beograd, 28. junija. Ob tretji obletnici boja proti bolševizmu je v beograjskem radiu govoril v imenu vlade prosvetni minister Jović. Med drugim je dejal, da Srbija razume pravi namen boja proti bolševizmu in da se vsi Srbi bore danes kakor en mož za svoje narodne ideale.

Na ta dan se je vršila v beograjski slojisti služba boja za žrtve komunistične teorije in za junake, padle v boju proti tolovašem. Službe boje so je udeležili tudi general Nedić.

Beograd kakor tudi vsa druga srbska mesta so bila ta dan v znamenju protikomunističnega boja. Po manjših in večjih srbskih krajih so se vršila zborovanja, na katerih so Srbi manifestirali in izjavljali svojo voljo boriti se do končne zmage nad komunizmom.

... kar so si pozeleli. Treba jim bo malo steti naproti, in že bodo deležni bogatih darov. Da, seveda, saj sta London in Washington stopila v vojno pač samo zato, da bosta mogla osrečiti neke Slovence, o katerih pa v Angliji in Ameriki komaj kdo ve, da smo sploh na svetu. Kako nora lahkovernost! Nič drugačna kakor leta 1918. In to kljub temu, da sta naš prav tedaj ista strica in teta razrezala po živem telesu in se za naše proteste še zmenila nista. Kako pa naj bi se bila tudi zmenila za neki narod, ki se sam ponižuje v položaj objekta, namesto da bi si s svojo lastno voljo in enotno usmerjeno silo priboril spoštovanje subjekta, s katerim bi potem morali računati vsi, bližnji in daljnji, veliki in mali, naklonjeni in nenaklonjeni.

Tretji del Slovencev se zanaša na velikodušnost nemškega naroda in pričakuje, da bo pač zvest načelu, ki ga razglasa — načelu o uskladenem sožitju evropskih narodov — dal tudi nam Slovincem dostojen položaj, v katerem nam bo mogoče živeti in razvijati dalje svoje sposobnosti na narodnih temeljih. Nemški narod je res postavil tako načelo, in tudi glede nas Slovencev gotovo ne namerava delati izjeme, toda njegovo stališče je bilo in je, da pripada vsakemu narodu le tak položaj, kakršnega si sam zasluži. Položaj enakopravnosti, spoštovanja in upoštevanja pa zasluži le isti narod, ki sam sebe spoštuje,

Bibliofilska knjižna tombola Zimske pomoči

Pojasnila o zbiranju in razpisu dobitkov

Zimska pomoč vabi vse prebivalstvo, da se udeleži v največjem številu bibliofilske knjižne tombole v korist Zimske pomoči. Ker bomo izdali vse knjige bibliofilske knjižne tombole delno v novem tisku delno popolnoma na novo, delno nalaže za to priložnost opremljene, bodo te knjige prav gotovo posebne vrednosti. Tombolske karte za bibliofilsko knjižno tombolo bodo veljale po 100 lir.

Bibliofilska knjižna tombola bo imela naslednje dobitke:

a) 250 dvojk. Vsaka dvojka dobi naslednje knjige:

1. J. Jurčič: Cvet in sad. Roman. Ob stoletnici pisateljevega rojstva priredil prof. F. Jesenovec, z uvodom B. Borka in ilustracijami akad. slikarja prof. S. Santla. V večjem formatu in na boljšem papirju kot ljudska izdaja.
2. S. Gregorčič: Oljki. Pesnilev. Za stoletnico pesnikovega rojstva ilustriral Lojze Perko. Uvod napisal dr. Joža Lovrenčič. V večjem formatu in na boljšem papirju kot ljudska izdaja.
3. I. Pregelj: Na vakance. Novela. Bibliofilska izdaja z ilustracijami akademskega slikarja M. Preglia in z uvodom prof. B. Preglia, avtorjevih sinov.
4. F. Balantič: Sonetni venec. Bibliofilska izdaja z ilustracijami M. Tršarja in uvodom dr. Tineta Debeljaka.
5. Zbornik Zimske pomoči 1944. Bibliofilska izdaja prispevkov slov. pisateljev in pesnikov.
- b) 125 trojk. Dobitki: knjige 1 do 5 in
6. Ivan Cankar: Podoba iz sani. Nova bibliofilska izdaja.
- c) 175 četverk. Dobitki: knjige 1 do 6 in
7. S. Jenko: Zbrani spisi. Prirejena izdaja.
8. N. Velikonja: Otroci. Novela. Prirejena izdaja.

d) 50 petoric. Dobitki: knjige 1 do 8 in

9. Z. Simčič: Prebujenje. Izvirni roman. Prirejena izdaja.

10. M. Maleš: Cankarjeve risbe. Bibliofilska izdaja.

d) 25 tombol. Vsaka tombola dobi poleg knjig od 1 do 10 še posebne dodatne dobitke, in sicer:

1. Cankarjevi zbrani spisi, 2. Santlove izvorne ilustracije za Jurčičev roman Cvet in sad, 3. Finžgarjevi zbrani spisi, 4. Pregelj zbrani spisi, 5. Tavčarjevi zbrani spisi, 6. Originalni Birollove ilustracije za bibliofilsko izdajo Gregorčičeve ode Oljki, 7. S. 9. 10. in 11. Originalni odtisi Debeljakovih bakrorezov k Dularjevemu romanu Krka umira, 12. in 13. Debeljak Tine: Katica Mickiewiczjevih. Z izvirnimi ujedankami akad. slikarice Bare Remšcar, Tine Debeljak: Sopek Cankarjev pisem. Bibliofilska izdaja, 14. in 15. Zbrana dela Olona Zupančiča, 16. Zbirka Slovencev knjižnice, 17. Zbirka Naše knjige, 18. Zbirka Dobre knjige, 19. 20. 21. 22. in 23. Stele: Slovenski lesorez z originalnimi podpisi živčnih umetnikov, 24. Zbirka knjige: M. Kos: Zgodovina slovenskega naroda, F. Grivec: Knez Kolci, Ložar, Vodnik: Sodobna slovenska lirika, 25. Revmont: Kmetije, 4 knjige, Dr. Debeljak: Revmontovi kmetje v luči književne kritike.

Vsak kupec tablice dobi zastoni krasno izdano novo pesnilev pesnika Severina Salija: Spev moji zemlji. Te obirne pesnitve bo iskane samo toliko, kolikor bo kupec.

Katero dodatno tombolo bo dobil poseamezni dobitnik, bo odločil žreb.

Številke knjižne tombole bomo zbirali po naslednjem redu:

30. junija, v nedeljo, prve številke za dvojke;
2. avgusta, v četrtek, naslednje številke za trojke;
6. avgusta, v nedeljo, nadaljnje številke za četvorke;
10. avgusta, v četrtek, vse številke.

ki so potrebne za dosego dobitka petorice:

od 11. do 15. avgusta bomo objavili nadaljnje številke, katere so potrebne za tombolo, ki bo razglašena v torek, 15. avgusta.

Lastnik tombolske karte, ki je zadel kak dobitnik, na primer dvojko, ne sme izrati dalje, temveč mora svoj dobitnik takoj v naslednjih dneh po izrečanju dvigniti v pisarni Zimske pomoči. To velja tudi za trojke itd. Vodstvo tombole bo vedno beležilo, katere tablice so zalele posamezne dobitke. Dobitkov je točno toliko, kolikor je razpisanih in kolikor bo zadetih posameznih dvojk, trojk, četvork, petoric in tombol. Nedvignjeni dobitki bodo čakali lastnika do 20. septembra t. l. ali točno mesec dni po dnevu, ko bodo izrečane tombole. Zato naj bodo tudi udeleženci tombole izven Ljubljane brez skrbi, da ne bi dobili svojega dobitka, če bo zdel.

Vsi dobitniki tombole bodo poklicani v nedeljo 20. avgusta t. l. ob 10. dopoldne v mesno posvetovalnico, da bodo zbrali, katera zbirka knjig jim pripade poleg onih, ki so določene za tombolo. Knjige bodo dobili takoj po zbiranju. Zunanji dobitniki tombol morejo pooblastiti kakršna ljubljanskega znanca, da zbrava zanje, če ne bo zbral zanje član pisarne Zimske pomoči in jim bo zbirka knjig shranjena v pisarni.

Vodstvo tombole ima pravico, da dneve zbiranja preloži, če bodo razmere malo zavlekale natis novih knjig.

Tombolske karte bomo prodajali na najrazličnejših mestih in pri posebej določenih prodajalcih. Na razpolago so tudi v pisarni Zimske pomoči v Gradišču in v Ulici 3. maja.

Vsa nadaljnja pojasnila bomo objavili v naših dnevnikih.

V Ljubljani, dne 15. junija 1944.

Po pooblastilu prezidenta, predsednik Zimske pomoči: Velikonja.

Prezident general Rupnik na Brezovici

Na Brezovici je v nedeljo že na vse zgodaj vladalo praznično razpoloženje. Z vseh strani se je zbiralo staro in mlado, da pozdravi prezidenta Rupnika in s svojo udeležbo na ljudskem zborovanju pokaže svojo narodno zavest.

Zborovanje je otvoril brezovški župan Pikec, ki je najprej pozdravil gospoda prezidenta Rupnika, nato pa podpolkovnika Viziaka, podpolkovnika Kregarja, sreskega načelnika za ljubljansko okolico Maršiča, g. Cergola, šefa oddelka aktivne propagande, in ostale goste.

Nato je spregovoril dr. Kociper in s klenimi besedami poudaril, kako je slovenski kmet pokazal, da je nosilec naše narodne ideje in je tedaj, ko je zlo prikipelo do vrhunca, zgrabil celo za orožje.

Za dr. Kociprom je govoril g. Jan, tajnik delavske protikomunistične akcije, ki se je v svojem govoru bavil predvsem s problemi obnove našega tako hudo prizadetega gospodarskega življenja.

Zadnji je spregovoril g. Jeločnik, podal je zgodovino našega naroda in njegovo trpljenje vse do današnje jasno začrtane poti, ki nas bo vodila v boljšo bodočnost.

Brezovčani so vsem trem govornikom vihrano ploskali in jim odobraval. Ko se je vihar navdušenja polegel, je brezovški župan zaključil zborovanje z zahvalo govornikom. Nato se je gospod prezident poslovil od tega prelepega kraja, ljudje so na praznično razpoloženi odhajali domov.

Prezident Rupnik g. Jančigaju

24. junija opoldne so se v vladni palači zbrali okrog generalnega tajnika g. Jančigaja vsi načelniki ljubljanske mestne uprave in šefi uradov. Potem so odšli z njim v kabinet prezidenta Rupnika, ki je generalnega tajnika in njegove sodelavce prisrčno sprejel.

Po nagovoru, v katerem se je g. Jančigaju zahvalil za njegove zasluge, ki jih ima za mesto Ljubljano, je prezident izročil tajniku medaljo, ki ima na prvi strani relief sv. Jurja z vrezanim napisom: »Patronus Civitatis Labacensis — patron ljubljanske občine. Na drugi strani medalje je pa vrezan napis: »V najtežjih časih — za opravljanje županiških poslov —« — »a mesta ljubljanske pokrajine — pooblaščenemu generalnemu tajniku Francu Jančigaju — prezident div. general Leon Rupnik.«

G. Jančigaj je medaljo ganičen sprejel in se prezidentu prisrčno zahvalil zanj.

Po izrečenih čestitkah g. Jančigaju se je prezident z vsakim načelnikom in šefom urada prisrčno razgovarjal o delu in potrebah mestne uprave.

Sej pokrajinske uprave je določil najvišje cene sadju in zelenjavi. Po njegovih odredbi sme stati kila graha v strojin 12 lir, kolerabije 6 lir, špinače 8 lir, čebule 6 lir, česna 8 lir, rabarbare 4 lire, belušev 25 lir, češeni 12 lir, vrtnih rdečih jabol 25 lir, liter borovnice sme stati največ 8 lir, liter rdečih gozdnih jabol 15 lir. Za priredke, ki jih ni v tem ceniku, veljajo cene, navedene v prejšnjem ceniku.

Takoj ko zatuli sirene, mora hišni starešina ali pa njegov pooblaščenec zapreti v hiši dovodno cev za plin, glavni zapirajo za vodo na nai ostane odprti, izkušnje v drugih bombardiranih krajih so namreč pokazale, da je najboljša, če ostane voda odprta, ker jo tako stanovaleci hitreje lahko porabijo za gašenje. Po končanem alarmu mora hišni starešina plin odpreti, prei pa o tem obvestiti vse stranke v hiši, ker bi sicer lahko nastala nesreča.

Prevod opozarja ljubljanske potrošnike, da dobe od 26. t. m. dalje na odrezek »74 — Junč navadne živilske nakaznice po 10 dkg sadnih sokov in 10 dkg mila.

Prevod ponovno poziva vse ljubljanske potrošnike, naj pri svojem trguvanju oddajo glave družinskih nakaznic, glave živilskih nakaznic za junč glave delavskih in bolniških dodatnih nakaznic, namesto glav otroških nakaznic na za otroke od 4 do 9 let odrezek »29 b«, od 10 do 18 let pa odrezek »50 c«. Skrajni rok za oddajo vseh teh glav in nakaznic je 30. junij.

Mestni fizikat opozarja sladkorno bolne, ki so se doslej zdravili z insulinom, naj se prijavijo na fizikatu S seboj naj prinesejo potrdilo svojega zdravnika, kakšno količino beljakovih hidratov jim je dovolil.

Ljubljanski potrošniki dobe na odrezek »Jun — 71« junjske živilske nakaznice po eno inico na osebo. Kupijo ga lahko v mlekarhah, ki prodajajo presno mleko, in sicer do 30. junija. Zamudniki ne bodo laic dobili.

Osebnosti

UMRLI SO:

V Ljubljani: Simon Bitenc, žel. zvanilnik v pok.; Zvonko Pločnik; Josip Verbič, ravnatelj hranilnice in pos. v pok.; Franc Ferberber, upravnik »Slovenca«; dr. Zvonko Bratina, sreski načelnik; Ing. Milivoj Popović, naše izseljke!

Usnjene izdelke harvante le s »svečialno harvo, ki usn in ne škoduje. Elaks — Napoleonov trg

IZGUBE KOMUNISTIČNIH TOLP

V Ljubljanski pokrajini

Pretekli teden so domobranci pri Primorskem zaleli vse trenke neke tolovaške brigade. Komunisti so jo po tem porazu popihali proti Gorici.

Tudi pri Grosupljem so domobranci v boju z razbojniki želi uspehe. Prepodili so jih iz Kriške vasi.

V prvih dneh junija je neka domobranska enota čistila ozemlje okrog Mirne peči. Trebnjega in Velikega Gabra. Dne 3. junija so domobranci naredili komunistom zasedo. Tolovaži so res zašli vanjo. Vnel se je boj, v katerem je padla neka komunistka, več banditov je bilo da ranjenih. Naslednja dva dni so se razbojniki domobrancem spretno izmikali. A že 6. junija so jim spet prišli v pest. Po kratkem boju so komunisti zbežali in pustili na boljšu enega mrtvega in enega ranjenega.

8. junija je odšel neki domobranski oddelek proti Trzinu. Na Veseli gori so jim hoteli tolovati narediti zasedo, a se jim ni posrečilo. Domobranci so izprežledali njihovo nakano, začeli streljati in po kratkem boju zapodili komuniste v beg. V boju sta padla en komunist in ena komunistka. Med domobranci je bil eden ranjen.

10. junija so odkorakali domobranci proti Mirni peči. Odloč pa v Trebnje in v Veliki Gaber. Pri Trebnjem so se spopadli s terenci, ki so hoteli motiti domobranski pohod. Padla sta dva terenca. Nekoliko dalje od Trebnjega je neka domobranska četa

naletela na XII. tolovaško brigado in ji prizadejala občutne izgube. Padlo je šest komunistov in ena komunistka. Na begu so banditi odvrgli tri lahke strojinke.

Naslednji dan je domobranski bataljon zasedel Veliki Gaber. Domobranci so se spopadli z razbojniki, ki niso mogli vzdržati domobranskega udara in so zbežali.

12. junija so se bili hudi boji na Skoflji. Boj je trajal vse naslednje noči; tolovati so imeli osem mrtvih. Šest so jih pa domobranci uveli. V tem spopadu je bil samo en domobranec ranjen.

13. junija se je vnel boj za Sela Semberk. V vasi je bilo sicer veliko komunistov, a ko se je začel boj, so drug za drugim zbežali.

14. junija so odšli domobranci na daljše izvidniške pohode v več smeri. En oddelek je šel proti Zagorici in se tam večkrat spopadel z dokaj močnejšimi tolovaji. Drugi oddelek je pa prehodil ozemlje med kralji Grm. Kurja vas, Male dole, Pungert in Hrib. Tem so potem, ko so se vracali, hoteli komunisti nastaviti zasedo, a domobranci so se ji izognili. Tretji domobranski oddelek se je na Hribu zapletel v boj z banditi. Šest tolovažev je padlo.

16. junija je domobranska patrulja v Malih dolih presenetila večjo komunistično tolpo in se neustrašno spopadla z njo. V tem boju je padlo osem tolovažev.

V Albaniji

Berlin, 14. junija. Pri neki očlašvalni akciji, ki so jo izvedli nemški gorski lovci v poslednjih dneh v južni albanjskih gorah je padlo 431 bolševikov, 162 so jih nemški gorski lovci zaleli.

Berlin, 14. junija. Nemške čete so prizadejale v gorskem ozemlju na grško-albanskem področju Korča — Tepelene komunističnim oddelkom zelo hude izgube. Od 5. do 10. junija so izgubili razbojniki na tem področju 545 mrtvih in mnogo ujetikov. Nemeji so jim zaplenili dva protiklepniska topova, 12 metaleev granat in mnogo drugega orožja in streliva.

Berlin, 17. junija. V 1800 metrov visokem z goštim bukovim gozdom poraslem gorovju, ki se vleče od Ohridskega jezera pa do jadranske obale, so začeli Nemeji večjo akcijo proti tolovajem. Že v prvih treh dneh so nemške planinske čete pobile 431 banditov, 162 so jih pa zalele.

Ponoven letalski napad na Niš

Beograd, 25. junija. Angloameriška strahovalna letala so večeraj ponovno bombardirala stanovanijske okraje južnosrbskega mesta Niša. Civilno prebivalstvo je imelo velike izgube. Mnogo ljudi je ubitih in ranjenih. Naši prijatelji nas torej še nadalje temeljito osvobajajo življenja in premoženja.

S. S.

Bombam na kljub!

Močnejše od smrti je življenje

Beograjska Donauzeitung je objavila nedavno tele ljubke zgodbe iz Beograda, ki jih tu ponatiskujemo:

Mlada pasja mati je prejela od vojakov ljubeznivo poslan zabojo za svoj vse prej ko plemensko čisti naraščaj. Zabojo so ji postavili v kotu nekega vrta. Mali štirinogati volneni klobčič so se premetavali po trati, okrašeni s cvetočimi marjeticami, in drgnili svoje raznobarvne kožuške ob tri srebrne smreke, ki so ponosno iztegovala svoje vršičke proti nebu. Psički so bili zares srčkani, tako srčkani, da si noben ljubitelj psov pač ni belil glave z vprašanjem, kakšni bodo potem, ko dorastejo.

Zdajci je pa udaril v to idilico tuleči zvok siren. Ljudje so bežali v zaklonišča, in razdejanje tistega sončnega jutra je bilo tako popolno, da je ostal zabojo z mladimi psički docela pozabljen. Sele ko je prvi val tulečih bombnikov odletel iznad mesta, se je misel spet obrnila k malim bitjem na vrtni. In podoba, ki se je odkrila očem, je bila nepričakovana. Pasja mati se je bila očitno takoj ob prvem tuljenju siren lotila kopanja jame v tla, zakaj v kotanji pod zabojem so našli živalce stisnjene skupaj kakor sardine v škafu. Ležali so drug na drugem z noski pri repkih, medtem ko je čepela njihova mati v drugi jami v bližini in se zaskrbljeno ozirala po nebu.

Druga slika. V neki skoraj docela porušeni ulici je štel iznad razvalin proti nebu čisto osamljen dimnik. Brezoblična gmota v neki tuknji v zidu in neprestano odletavanje in doletavanje golobov je pa razodevalo, da tiče v tistem skrivališču — gnezdu — mladi golobčki.

Na robu neke po bombi izkopane lijakaste jame so rasla mlada drevesa z grmički, katerih korenine je razstrellek občutno poškodoval. Tipajoče pa so pričele njihove korenine in korenine že po nekaj dneh iskati nove opore in so se zarile globoko v po-bočje lijaka. Njihovo zelenje in cvečenje ni niti za trenutek nehalo. Listi ter cvetovi rastlin so skušali z vso vztrajnostjo prekrizati razdejanja človeškega divjaštva.

Kakor se zde vsi ti dogodki drobni in nepomembni, so vendar potrdilo vere in upanja v neuničljivost vsega živiga, ki si najde tudi sredi najhujših razdejanj novo rast. Zato tudi mi ljudje ne smemo izgubiti vere in upanja v vstajenje novih moči in v novo razrast nad grozotami sedanosti.

KRZNE PLASČE. Iščite boe, dobro obranjene, kupite KRZMARSTVO ROT. Mestni trg 5. Sprejem samo dopoldne. Vhod skozi vežo.

Listek „Družinskega tednika“

Nedolžne in numerne legende

Kako je ljudska domišljija prestavila dogajanja romantičnih zgodb v napačne kroje

Legende so navadno žudežne zgodbe v sorodstvu pravljic o svetih osebah in svetnikih, pa tudi o znamenitih smrtnikih, ki so prešli iz zgodovine kot junaki, umetniki, vladarji, modri ljudi itd. Zgodijo se pa, da nastajajo take legende tudi na podlagi zgolj literarnih oseb, katere je ustvarila samo pesniška in pisateljska domišljija. Iz njih se potem prav čisto izenijo verovanja in vedno se tudi najdejo ljudje, ki odkrijejo celotno prirodo takih dogajanj: hiše, v katerih so se nikdar ne živeli ljudje rodili, v katerih so živeli ali umrli, skale, na katere so se rešili, pota, po katerih so hodili itd. Enakih odkritij se seveda še bolj deležni oni, ki so res kdaj živeli, čeprav povsem neke drugje.

Da je Romea in Julijo ustvaril Shakespeareov pesniški duh in ju postavil v Verono, je splošno znano, toda v Veroni ne kažejo tujcem samo hiše, v kateri se je njuna tragedija dogodila, ampak tudi dve rakvi, v katerih počivajo zemeljski ostanke slavnih talijancev, in gorje mu, ki bi o resničnosti podvomil; Verončani bi mu hudo zamerili. Pa ne samo Romea in Julija, tudi Shakespeareov Othello je bil doležen take legende resničnosti. Sredi preteklega stoletja je slikal nemški slikar Nehrling v Benetkah nedaleč od cerkve Santa Maria del Orto stoječo hišo del Mori kot — Othellovo hišo, sosednji palazo pa kot — Desdemono palazo. Pozneje je Nehrling priznal, da si je oboje preprosto izmislil in prav za prav le za šalo. Toda kakor je bil prej pri Benetčanih priljubljen, tako so tedaj padli po njem kot nepravilni, za kaj slave, da stoji v Benetkah res hiša Othella in Desdemone, si niso več hoteli vzeti. Še dandanes ju kažejo tujcem.

Aleksander Dumas starejši je nekaj let potem, ko je napisal svoj znani roman »Graf Monte Christo«, res obiskal Chateau d'If, kraj dogajanja svoje romantične zgodbe. Peljali so ga v neko celico in vodnik mu je povedal, da je to tista, v kateri je bil zaprt in v kateri je trpel svoje muke Dumasov izmišljeni junak Dantès. Vodnik, ki Dumas ni poznal, je tako živo opisoval pisatelju Dantèsovo življenje in njegove muke v ječi, da je vse celo presegalo tisto, kar je bil Dumas napisal. Dumas bi bil kmalu sam verjel, da je vse čista resnica. Vitatelji so namreč trdno verjeli, da je Dantès res živel in bil tam zaprt. Ko je pa Dumas vprašal vodnika, kaj je o Mirabeauju, ki je bil v resnici zaprt v Chateau d'If, je pa ta dejal: »Mirabeau? Ne, ta mi ni znan. Kak Mirabeau ni bil tu nikoli zaprt. Toda junaki Dantès! Gospod, mislite na muke uboga Dantès!«

Toda ni nam treba hoditi samó v tujino za dokaze, kako morejo tudi izmišljene osebe iz pesni, dram, romanov itd. v ljudskem prepričanju živeti in dobiti svoje domove, saj imamo take primere tudi doma. Ene naših najlepših, pa tudi najstarejših narodnih pesmi o Lepi Vidi, katero je zapisal in po svoje priredil že Prešeren, prof. Grafenauer ji pa posvetil nedavno v samostojni knjigi Akademije znanosti in umetnosti izdano razpravo, je ustvarila med slovenskimi Primorci prepričanje, da je žena, ki jo pesem opeva, bila doma iz Devina. Na morski obali pod Devinom stoji celo skala, na kateri je Lepa Vida spletnice prala in se po morju ozirala. Tudi

balada »Ljudmila« Miroslava Vilharja je dobila tako ozadje v razvalinah gradu nad Planino, v katerem naj bi bila Ljudmila živela, čeprav je le stvaritev pesnikov. Podobno je v Ajdovskem gradu v Bohinju, kamor je Prešeren postavil svojega junaka Črtomira iz »Krstja pri Savici«.

Toda vse take legende niso nastale samo iz domišljije in naključij. Poznamo jih tudi, ki so bile ustvarjene namerno iz posebnih tendenc in včasih, po nerazumevanju nas samih, prevzete v naše verovanje in slovo. Tako so Italijani n. pr. nalašč spravili velikega pesnika Danteja v zvezo s slovenskim primorskim svetom, da bi na tej podlagi dokazovali, kako tesno je ta zemlja zvezana z italijanskim zgodovino in kulturo. Tako so po turistih že davno pred prvo svetovno vojno razširili bajko o Dantejevi jami ob Soči in o Dantejevem školu v Tržaškem zalivu. V prvi naj bi se bil Dante skrival pred zasledovalci, na školje pa naj bi se bil rešil ob brodomu. Aškere je potem v svojih »Jadranskih biserih« prevzel to bajko o Dantejevem školu in o njej napisal pesem, ne da bi bil le slutil, kako s

tem samo podkrepljuje tuje, namerne tendence.

Resnica je, da slavni Dante Alighieri nikoli ni bil v Soški dolini in se tudi nikoli ni rešil na kako školje v Tržaškem zalivu, ter tako nikoli ni bil v nobeni zvezi z našim slovenskim primorskim svetom. Obe bajki si je izmislila in ju razširila organizacija »Dante Alighieri«, katere namen je bil približno enak kakor pred prvo svetovno vojno naše Družbe sv. Cirila in Metoda. Italijanska organizacija je ustanavljala italijanske šole v krajih, kjer so živeli pretežno Slovenci, organizirala knjižnice, društva, izlete itd. ter vodila vso nacionalno propagando in agitacijo. V namene propagande in agitacije si je izmislila tudi obe omenjeni bajki.

Sicer pa tudi take tendence niso nove. Že Pavel Diakon, pisec langobardske zgodovine, je ustvarjal pravljice, ki naj bi poveljevala Langobardi nad Slovenci, s katerimi so bili v stalnih mejnih sporih in bojih. Podobne primere bi mogli najti tudi v vsej poznejši zgodovini skozi srednji vek do dandanašnjih dni. To so namerne in tendenčne legende.

DOBRA ZAMISEL

NAPISAL FRITZ GUNTEN

Irma je v zadnjem času napisala na časopisne oglasne mnogo ponudb, a službe se ni dobila. Posebno zanimanje je vzbudilo v njej naslednji oglas:

PISATELJ

Isče mlado, simpatično damo, ki bi vršila neko pravo posebno nalogo.

Ker je bila Irma mlada in ljubka, je na ta oglas takoj napisala ponudbo. Čez nekaj dni je že dobila sporočilo, naj se oglasi pri pisatelju Wernerju Kroneju.

Irma je takoj odšla na ta naslov in ugotovila, da je gospod Werner zelo simpatičen mož. Sprejel jo je hladno in stvarno, kakor sorojce šef novinarja; na srečo je bila Irma še navajena takšnih sprejemov.

V službo bi vas sprejel samo za nekaj časa, je naposled izpregovoril pisatelj. »Zato ne vem, ali boste z mojim predlogom zadovoljni. Vsekakor bi vas pa dobro plačal.«

Irma je priklimala in dejala, da bo klub temu sprejela službo. Potem je z zanimanjem čakala, kdaj bo Werner povedal, za kakšno posebno nalogo jo bo sprejel v službo.

Naposled je pisatelj nadaljeval: »Čez nekaj dni bom nastopil svojo enomesečni zimski dopust, ali bolje povedano, rad bi odšel v kakšen zimski hotel in se popolnoma posvetiti svojemu delu.«

»Torej potrebujete tainico?« je vprašala gospodična Irma.

»Ne,« je nekoliko živahneje odvrnil pisatelj. »Rokopisem zmerom sam pišem. Potrebujem vas pa, kakor sem v oglasu navedel, za prav posebno delo.«

»Prosim, kar povejte ga, je pričakovala dejala Irma.

Werner jo je vprašujoče pogledal, potem je pa rekel: »Prosim, poslušajte me! Dobro se zavedam, da bom v gorskem hotelu, v katerega sem namenjen, zelo težko ostal sam in se popolnoma posvetiti svojemu delu. Prav gotovo me bodo različni znanci nadlegovali in me skušali pritegniti v svojo družbo. Poleg tega pripeljejo v gorske hotele matere svoje za možitev godne hčere. Takšne matere vsakega mladeža moza love na trnek. Morda mi ne boste verjeli, a rečem vam, da je skoraj nemogoče, da bi se teških počinčin v gorskem hotelu ne vrnil zaročen. Ker pa vem, tako se tega niti ne obvarujem, bi rad našel mlado gospodično, ki bi hotela z menoj ljubimkati.«

Irma je vstala in ogorčeno vzkliknila:

»Oprostite gospod Krone! Mislim, da ste dali svoj oglas v napačno rubriko. Jaz hočem delati in ne iščem znanja z gospodi.«

»Pomirite se, gospodična,« lo je prekinil gospod Werner. »Pustite me vendar da dogovorim. Šal ne mislim, da bi resnično z menoj ljubimkati. Naredila bova tako, kakor da bi se tam gori spoznala in se vzljubila. Potem boste morali z menoj preživeti ves moj prosti čas, tako da bode vsi hotelski gostje prepričani, da se imava rada, in me bodo druge ženske pustile pri miru. Sicer pa bo naš odnos takšen kakršen se med šefom in njegovo namestniko spodobi. Redno boste dobili plačo in ko se bova čez en mesec razšla, se ne bova več poznala.«

»Razumem,« je nekoliko bridko rekla Irma. »Namestili me boste torej za — plitve strašilo, ki bo odganjalo druge plitve od dragocene sadu?«

»Imenuite že to svojo službo kakor koli hočete. Vsekakor moram reči, da

Objava!
V polletju se bodo vršili
specialni enomesečni tečaji
iz brezorožne samoobrambe
džiu-džitsu
pod vodstvom strokovnjaka.
Začetek prvega tečaja 4. julija t. l.
za gospode: torek in četrtek ob 18. uri
za dame: torek in četrtek ob 20. uri
Prijava in pojavnina vsak torek in četrtek
od 18. do 20. ure
Gimnastična šola, Muzejska ul. 3, pritličje

nikakor ni nujno potrebno, da je plitve strašilo grdo.«

Irma se je nasmehnila in po kratkem premisleku rekla:

»Dobro — sorojcem službo.«

Zgodaj v zimskem hotelu se je potem vse po programu odigralo. Werner je čisto po naključju spoznal Irma, potem so ju pa ljudje vsak dan videli skupaj. Werner je lahko nemoteno delal, pa tudi razočarane dame v hotelu so se kar kmalu vdale v to, da se slavni pisatelj ne zmeni zanje. Irma je torej izpolnila svojo dolžnost.

Tako je minilo štirinajst dni. Prvi v svojem življenju je Werner na svojem zimskem oddihu lahko nemoteno delal in bil s svojim delom zadovoljen. Irma je svojo službo vestno in razumevalno vršila, tako da je Werner je premišljeval, ali ne bi nje službeno dobo podaljšal.

Nekako v sredi Wernerjevega dopusta je pa prišlo v gorski hotel neko mlado dekle, ki se ni plitvega strašila prav nič bala. Zнала je vse urediti tako, da se je s pisateljem seznanila in skušala ljubimkati z njim. Ker je imela Irma največ deset ur službe na

Važno za vse naročnike!

S pričujočo številko se konča drugo trimesečje. Zato prosimo cenj. naročnike, da obnove naročnino za prihodnje četrtletje. V ta namen prilagamo položnice.

Vljudno Vas prosimo, poravnajte naročnino čimprej, da ne bo nerednosti v pošiljanju lista.

Uprava

Družinskega tednika

dan, je novodošlo dekle zmerom znalo izrabiti priložnost in zaplesti pisatelja v razgovor.

Nekega večera je pa Werner, ki mu to novo znanje ni šlo v račun, dekletu resno povedal, da hodi z Irmo in ne želi spremembe. Tedaj se je dekle poročiivo nasmehnilo in odgovorilo: »Samo škoda, da vam Irma ljubezna tako slabo vrača.«

»Kako?« se je začudil Werner.

»Poslušajte, gospod Werner,« je poljasnilo dekle. »Tu v hotelu vendar že vrabe čivkajo, da vas Irma prav nič ne mara, ker ima drugega ljubimca, s katerim se vsak večer na skrivaj sestaja.«

Naslednje jutro je Werner nagovoril Irma takole:

»Gospodična, nisem vam sicer dal tiskanih pravil za vaše službeno delo, a vendar mislim, da se samo po sebi razume, da mora plitve strašilo ostati zvesto tistemu drevesu, ki ga varuje. Vi pa svojo dolžnost slabo vršite, izvedel sem namreč, da hodite z nekim drugim moškim na večerne izprehode...«

»V svojem prostem času...« mu je Irma skočila v besedo.

Werner je na postal čedalje bolj jezen:

»Kaj me briga vaš prosti čas! Svoje službe vendar ne morete primerjati s prodajalco v trafikli, ki prodajalno ob določenem času kratko in malo zapre. Predvsem je vaša dolžnost, da me ne osmešite pred ostalimi hotelskimi gostji.«

»Zelo žal mi je,« je zmignila Irma z rameni, »a v svojem prostem času lahko počnem kar hočem.«

Werner je nekaj trenutkov premišljeval, potem pa rekel: »Dobro. Vidim, da sem vam tedaj, ko sem vas vzel v službo, premalo natančno povedal, kakšne so vaše dolžnosti. Zdaj pa vas vljudno prosim, da opustite svoje nočne izprehode z onim moškim. Poleg tega vam povzujem plačo. Dvakrat toliko denarja vam bom dal, kakor doslej.«

»Zelo žal mi je, gospod šef, a z denarjem me ne morete podkupiti.«

»Potroim vam bom plačo,« je vzkliknil gospod Werner.

»In če mi daste vse zaklade tega sveta,« je vztrajala Irma pri svojem. »Vseeno ne morem dovoliti, da bi moj šef vtikal nos v moje zasebne zadeve. Sicer sem vam pa že tako hotelu povedala, da se mi zdi moja služba smešna in ponižujoča. Zato je ne bom več vršila in jo odpovedujem. Zbogom, gospod Werner.«

»Irma!« je obupano vzkliknil Werner. »Poslušajte me! V teh štirinajstih dneh sem se vas tako navadil, da ne morem več živeti brez vas. Čutili da sem v vaši družbi postal čisto drug, boljši človek. S svojo blizino ste pripomogli, da sem lahko dovršeno vršil svoje delo. Že davno zame niste več plitve strašilo. Vi ste... ti si... neudarno je pritegnil Irma k sebi, jo objel in poljubljal. Potem je rekel:

»Irma, zdaj bom ves prosti čas posvetil samo tebi. Nikdar več me ne boš videla z onim mladim dekletom, ki se je tako obesalo name.«

Tedaj se je pa Irma zasmejala: »To bo malo nerodno, ona je namreč moja najboljša prijateljica. Sicer se imaš pa njej zahvaliti, da se je vse tako dobro končalo. Prosila sem jo namreč, naj ti nalteži ono zgodbo o mojih nočnih izprehodih in naj začne a teboi ljubimkati. Kakor vidiš, je svojo vlogo imenito odigrala.«

Werner je zastrel v Irma in moral priznati, da imajo mlada dekleta pač boljše misli ko pisatelji, obenem pa uvidel da bo klub vsem dobrim namenom, vendar pripeljal z zimskega dopusta domov zaročenko.

KOPUNJENJE

Kopun, iz francoskega chapon, je rezan ali skoplen petelin, torej žival, ki smo ji odstranili moda. Namesto glagola skopiti se slisi večkrat tudi beseda kastrirati od latinskega pridavnika: castus = čist. Pri nas in drugod po svetu je še precej ljudi, ki še niso videli živega kopuna. »Kakšne lepe kokoši imate vendar pri vas?« Ali bi mi ne hoteli prodati ene ali dveh, ali bi mi pa prepustili od njih vsaj nekoliko jajc za valjenje? tako je vpraševal lansko leto marsikdo, ko je občudoval krasen trop naših, doma prirajenih slajerskih kopunov. Žal, da mu nismo mogli posrečiti, kakor bi bili radi, kajti kopuni ne ležejo jajc, zato pa imajo najbolj nežno, najbolj sočnatost meso izmed vse naše kuretnine. V časih, ko je bilo skoplenje petelinov še boli malo znano in zelo težka operacija, so tvorili kopuni višek okusnih dobrot na kraljevih mizah.

Po svoji vnanosti so kopuni prav močno razlikovali od svojih neskoplenih bratov iste pasme. Greben in podbradek se ne razvijata in sta blede barve; perje, zlasti na vratu in hrbtu je mehkeše in dalše, isto velja za repna peresa, ki so povešana. Kopunov glas je hrupav, zato se pa zaveden kopun tudi le redkokdaj oglaš. Vsa njegova telesnost je bolj nekretna, dočim nastopa petelin zavredno in pokonci.

Pri mnogih naših domačih živalih je skoplenje v navadi izraza davnih dni. Posledica skoplenja je tudi ta, da skopljena žival nastavi mnogo več tolaše in je nien značaj zelo miren. Vsakemu gospodariju se zdi samo ob sebi umljivo, da daje rozali mlado prašičke, teleta, ovce, tudi konje in kunece. Pri mladih petelinih mu kaj takega še na misel ne pride. Morda je vzrok ta, da večina naših ljudi ne pripisuje perutinarstvu prav nobene važnosti. Morda jih odbija tudi dejstvo, da leže moda skrita globoko v telesni voltni? In vendar kopunjenje po modernem načinu ne dela nobenih težav in je tudi brez vsake nevarnosti.

Par petelinov seveda morate imeti na dvorišču za razpold. A v ta namen zadostuje po en petelin na osem do dvalet kokoši. Kar je več, je sama izguba, kajti tri četrtine živčevja se izpremenijo pri petelinu v plodilno silo, ki ti ne prinese nobenega sadu. Dokazano je, da neso kokoši mnogo več, ako ni nadležnih petelinov. Važno je tudi to, da se ohranijo neoplojena jajca mnogo dalj, kakor oplojena. Prav lahko izpremenite danes sitne peteline v mirne, okusne kopune, katerih edini žilvinski smoter je, da žro in nam nastavijo mnogo mesa in tolaše.

Zakaj pa je kopunjenje priporočljivo? Polovica piščancev, ki jih dobite vsako leto, so petelinci. Izvalijo se vam po večini od marca do julia to se pravi, večina piščancev vsakega leta dozori približno ob istem času za kuhinjo. V teku treh, štirih mesecev pride na trg ogromna množina mlade peradi in to v najbolj vročih mesecih. Trg je prenapolnjen, gospoda se naravnost norčuje iz vašega truda in vam ponuja cene, ki ne krijejo niti vaših lastnih stroškov. Pa tudi petelini, ki jih pridržite doma za lastno uporabo, vam ne napravljajo posebnega veselja. Da je njihovo meso prav močno žilavo o tem vas prepričajo vaši lastni zobje.

Kopun pa pride v prodajo, ko je star 9 do 10 mesecev, torej v februarju, marcu. V tem času je na trgu manj dobrega mesa in zato so tudi cene ugodnejše. Mlad kopun rase počasneje od neskoplenega petelina, najprej se izpremeni njegova čud (temperament), greben in podbradek mu zakrkneta. Od tretjega meseca naprej pa lahko opazujete očitno razliko v rasti. Razvoj spolovil in nemirnost mladih petelinov porablja mnogo energije v obliki hrane, ki jo izkoristi kopun rasti za napravo mesa. Kopun doseže za 40, mnogokrat tudi 50 odstotkov večje teže kakor petelin iste starosti in pasme. Važno je tudi to, da se pri kopunu tolaša ne nabira kar na kupu, kakor pri kakšni zamrznjeni kokoši, ampak da je lepo razdeljena med mišicami, kakor opazate pri fini vinskih gnati. Ker je zdaj čas za kopunjenje, zato opozarjam naše gospodare in gospodinje na prekernisto operacijo.

Glede kopunjenja velja to-le: Dajte kopunit petelince kolikor mogoče mlade, dokler se niso spolno razvili. Splošno priporočila tudi umni perutinar Collignon (Kolinon): Rasti režite nekoliko, prezgodaj kakor pa prezgodnje! Natančno določite čas za kopunjenje, je težko. Kopunite v obče takoj, kakor hitro začne živali razvijati spolne znake, na vsak način pa davno prej, preden začne mladi petelini naskakovati. Približno lahko rečemo, da je čas za kopunjenje pri naših lahkih do srednje težkih pasmah med 7. in 11. tednom, pri težkih pasmah (plimekha, rodajlendka, ortingtoni) pa od 10. do 14. tedna.

Tudi na to moram opozoriti, da zaprete peteline, ki jih mislite kopuniti, najmanj 36 ur pred operacijo v kurki in jim ne daste nobene hrane, zadnjih šest ur tudi nobene pijače. Če bi se moralo iz kakršnega koli vzroka vršiti kopunjenje že po samo 24 urnem postu, potem dajte petelinu nekoliko razlopljene »Glavberjeve soli« v vodi, da se mu izprezani črevo. Le če so čreva prazna, je mogoče hitro nati modu in je v trupu dovolj prostora, da lu s pripravnim orodjem lahko primeš in odstranite s vrtenjem. Nalaze se izvrši operacija, kadar imata mod velkost drobnega fizola, spreten operater ima še rasti velkost modnega pšenicezna zrna. Seveda smete kopuniti tudi starejše peteline, kakor je rečeno gori, toda petelinov starost pet mesecev in čez, vam ne svetujem več za to operacijo. Pri odraslem petelinu doseže moda velikost vrabčega jajca, vsi orzani v obližu so močno prepreženi s krvinimi žilicami in zato je velika nevarnost, da bi žival izkrvavi pred očmi.

Zgodovinske neresnice

O grehah in vrlinah, ki jih je tradicija podtaknila slavnim možem

Najbrž ni nobena znanost tako polna pomot ali namernih poltorbo, kakor je zgodovina. Koliko dogodkov iz preteklosti poznamo v potvorjeni obliki, ne bo nikoli mogoče natančno ugotoviti, prav tako nam bo ostala tudi neznana resnična bitnost preminulih zgodovinskih osebnosti. Njihovi oboževalci so jih v svojih zapiskih čisto obdali z vsemi mogočimi vrlinami, ki jih v resnici niso imeli, sovražniki so jim pa natovorili košare grehov, ki jih nikdar niso zagrešili. Prav tako je tudi z raznimi reki in anekdotami.

O Kristofu Kolumbu se uče že otroci v ljudski šoli, da je odkril Ameriko, a najbolj znana je o njem anekdota, znana pod imenom »Kolumbovega jajca«. Resnica pa ni ne prvo ne drugo. Z evropske strani so odkrili Vikingi Ameriko že davno pred Kolumbom, z azijske strani pa so prišli vajo sploh vsi njeni prvotni prebivalci. Kitajcem je bila znana že pred tisočletji. Tudi anekdota o »Kolumbovem jajcu« je bila znana davno pred Kolumbom, ker je bil pa Kolumb slaven mož, so jo nazadnje prisodili njemu. Tako so prisodili nečesto že prej znanih anekdot tudi raznim drugim slav-

niim možem, zakaj anekdota je v resnici anekdota samo tedaj, če je zvezana z imenom katerega slavnega človeka. Anekdote neznanega pastirja Janca Ovrčarja ne bi nikogar mikale.

Splošno je znan izrek »L'etat c'est moi!« — država sem jaz — francoskega kralja Ludvika XIV. Ker je bil Ludvik XIV. res samoderžec, bi se mu tak izrek govorilo popolnoma podal, toda v resnici ga sam nikoli ni izrekel. Pripisal mu ga je šele njegov življenjepisec Dulaure 150 let po kraljevi smrti. Vendar Dulaure ni dosti grešil, vsaj ne več, kakor so grešili razni življenjepiseci davno pred njim. Tako je n. pr. starorimski zgodovinar Curtius Rufus dal Aleksandru Velikemu Macedonskemu v usta izrek: »Kjer sem jaz, je Macedonija.«

Izrek, naj le čevlje sodi kopitar (čevljar), katerega je naš Prešeren uporabil v sonetu »Ape! podoba na ogled postavi...« z željo proti Jerneju Kopitarju, pripisajo Nemci nekemu pomnemu nofimbirškemu vitezu, s katerim se je zaničljivo obregnil nad pesnikom Hansom Sachsom, ki je bil po poklicu čevljar in mu je kot boljši poet skritiziral njegovo pesnikovanje. V resnici izvira ta izrek od Plinija, ki ga je pripisal slikarju Apelu, živčemu za časa Aleksandra Velikega, kakor je pravilno posnel tudi Prešeren v omenjenem sonetu.

Nešteto je izrekov, ki jih prisojajo Napoleonu, toda zelo verjetno je, da

je med njimi prav malo res njegovih. Tako prisojajo Napoleonu zlasti izrek: »Od vzvišenega do smešnega je le en sam korak.« Ugotovljeno je, da je slavni Korz te besede nekoč res izrekel, toda iznašel jih ni on. Pobral jih je namreč od pisatelja Teodorja Paina, katerega je zelo rad prebiral. Še manj je Napoleonova rečenica, da nosi vsak njegov vojak v svoji torbistri maršalsko palico, zakaj o njej ni niti dokazano, da jo je res izrekel. Pojavila se je namreč šele desetletja po njegovi smrti v njegovih življenjepisih. Sicer je pa Napoleon skrbel bolj kakor kateri koli drug vladar kdaj v zgodovini za to, da bi veljal pred bodočimi človeštvom za »dobrega in duhovitega človeka, ki je mnoge stvari o sebi tudi svoje lastnoročno korigiral po lastni želji. Tako je n. pr. skorigiral tudi razna pisma, ki jih je bil pred leti pisal, da bi bil iz njih razviden bolj ali značaj, kakor je bil razviden prvotno.

Frideriku Vel. so po smrti pripisali vse mogoče in nemogoče, dobro in slabo, česar ni nikoli ne storil ne zagrešil. Prav tako so zvečine izmišljene »zadnje besede« slavnih zgodovinskih osebnosti. Tako so vtaknili velikemu nemškemu pesniku Goetheju kot zadnji izrek v usta simbolistični vzklik: »Več luči! Dokazano pa je, da je Goethe, ko je umiral, samo pral, naj odpro okno, da ne bo v sobi tako mračno. Enako izmišljen je zad-

nji vzklik slavnega zvezdoslovca in učenjaka Galileja Galileja, ki naj bi bil, ko je moral prekaliti trditve, da se zemlja vrti okoli sonca, na tišem mrmral: »Eppur si muove!« — In vendar se vrtil! Vzklik so mu pripisali šele življenjepiseci davno po njegovi smrti.

Takih zmot in potvorb pozna zgodovina slavnih mož polno, vendar se zaradi njih ni treba vznemirjati. Morda je boljše, da jih ohranimo celó dalje, že zaradi tradicije. Saj so čisto le okras, ki so del usode človeške preteklosti in kaizpola v bodočnost. Sicer pa pustimo Goetheju, naj namesto nas odgovori na to!

Dne 8. aprila leta 1829, se je slavni nemški pesnik sprejel v družbi svojega zvestega tajnika Eckermanna po Rimu. Na tem sprehodu sta prišla tudi di do starih vrat Porta del Popolo, in Goethe je dejal Eckermannu: »Ta cesta s severa prihaja v Rim iz Nemčije. V neki hiši teh ulic tu ob strani sem stanoval nekoč, ko sem živel v Rimu. Hiša stoji na vogalu. Toda tu kažejo neko drugo hišo kot moje nekdanje rimsko bivališče, pa ni prava. Pa nič ne de. Take stvari so v bistvu nepomembne in treba je spoštovati tradicijo, v katero ljudstvo veruje.«

S tem je Goethe povedal modre besede: »Človeštvo naj v takih, v bistvu nepomembnih stvareh, verjame tisto, kar mu pripoveduje sporočilo tradicije.

Položaj heter v stari Heladi

Zanimivosti iz časov, ko so bile solidne ženske potisnjene v ozadje

Doba humanizma in renesance, katere glavna naloga je bila vrniti se k vzorom starih Grkov in Rimljanov, je ustvarila brezmejno in čisto tudi popolnoma nekritično poveljevanje in oboževanje antike. Renesanci zgodovinarji so se na vse načine trudili, da bi postavili vse življenje starih narodov iz katerih kulture je zrastle tudi naša, v čim lepšo luč. Toda resnica je, da je bilo v tistem življenju marsikaj, kar modernemu človeštvu ne bi moglo služiti za vzor in še manj v priporočilo.

Tako je bil n. pr. položaj žene v stari Grčiji vse prej kot idealen. V najstarejši, predzgodovinski helenski dobi to sicer ni bilo tako, kar nam dokazujejo zlasti odlomki iz Homerja, v katerih so ženske postavljene v enako vrsto z moškimi, spoštovane in upoštevane. Toda pozneje, naibje pod vplivom orientalskih narodov, je bila grška ženska popolnoma potisnjena v ozadje, pahnjena v skoraj enak položaj kakor pozneje pri mohamedancih, ko so jo zapirali v hareme. Zakaj tudi starogrška ženska je morala živeti v posebnih prostorih in ni brez moškega dovoljenja sploh smela zahajati tja, kjer so bivali moški. Ni se smela udeleževati sprejemov, pomembnih in še manj posvetovanj. Tudi pri izbiri svojega življenjskega druga ni imela besede. Hčere so oddajali zetim očetje, a čisto so tudi moške oddali svoje žene drugim kot družice.

Niso pa bile v takem položaju vse grške žene. Naiznamičve je, da so uživale široke pravice življenja in javnosti prav tiste, katerim bi po naših sedanjih pojmi najmanj prišlele — hetere. Kaj so bile hetere? Ženske, ki so služile moškim v zabavo, bodisi v posebnih hišah, ali na zasebno. Nekatere med njimi so vzdrževali bogataši tudi le zase. Če pa hočemo pravilno razumeti položaj heter, jih moramo vporediti z japonskimi geishami, kajti kakor te so tudi hetere vzgajali za svoj poklic zelo vestno in dolgo. Hetera je bila torej deležna take izobrazbe, kakršne danes ali žena iz meščanske hiše nikoli ni mogla doseči. Zнала ni samo pisati in brati, ampak tudi politizirati, filozofirati, pesniti itd. Po svoji splošni izobrazbi se je starogrška hetera približevala izobraženim moškim, in ni jih malo iz njenega stanu, ki so si pridobile celo mesto v zgodovini.

Hetera niso bile, kakor hčere in žene »poštenih« meščanov, omejene na svoje domove. Smele so zahajati na moška zborovanja in pomenke, smele so hoditi sploh na obiske, udeleževale so se mnogih umetniških zadev in političnih spletk. Bile so inspiratorice raznih početij in vpliv nekaterih je usmerjal celo samo zgodovino. Bile so torej popolnoma svobodne, kakor današnje ženske. Moški pa se njihove družbine niso sramovali, ampak so bili na prijateljsko s stavnimi heternami celo ponosni. Za boljše razumevanje tedanjih razmer naj navedemo, da je slavni modrijan Sokrat vodil tudi svoje učence na obiske h heternam.

Tako je nekega dne izvedel, da se je naselila v Atenah slavna hetera Theodota, kar bi se po naše reklo »božji dar«, ki je bila baš tako lena, da nenehno sploh ni bilo mogoče z besedami opisati. In Sokrat je zbral svoje učence in jih peljal na obisk k Theodoti, da jim ob njeni lepoti razložijo načela o estetiki. Theodota je seveda pokazala slavnemu profesorju in njegovim študentom vse svoje lepote, brez prikrivanja, in se zapletla mimogrede z njimi tudi v učeno debato. Sprejela jih je na lahko tudi dostojno, zakaj živela je v lastni razkošni hiši, obdana s številnimi sužniji, ki so ji služili. Dokaz, kako dobro so hetere služile in kako dobro se jim je godilo.

V začetku pouka je Sokrat zastavil svojim učencem vprašanje: »Ali smo mi dolžni Theodoti hvalo za to, da nam je pokazala svoje lepote, ali jo je ona dolžna nam, ker jo občudujemo?« Učenci so odgovarjali različno, nazadnje je pa Sokrat sam razsodil z ugotovitvijo, da je dolžna Theodota njim hvalo, ker so sprejeli njeno lepoto z željo, da se še vrnejo k njej in razširijo njeno slavo. In Theodota je potrdila modrijanov sklep z besedami: »Pri Zeusu, če je tako, potem sem res jaz tista, ki vam dolgujem hvalo.« Zdal si pa zamislimo, da bi kak sedanj profesor filozofije vzel svoje slušatelje in jih peljal na — ekskurzijo k taki heteri!

Poklic heter, kakor torej vidimo pri starih Grkih ni bil nečasten in marsikatera hetera je postala tudi žena najuglednejših mož, celo kraljev. Pa tudi take, ki se niso zatele v zakon, pa so zaslovene po svoji lepoti in učenosti, so bile častene, in mnogim so postavljali spomenike. Da so bile hetere model antičnim kiparjem in slikarjem, je samo po sebi razumljivo. Kipi božini, ki so se ohranili še do današnjih dni, predstavljajo v resnici hetere, ki so stale kiparjem za model.

Med najstarejše znane slavne hetere spada Rhodopis, rojena Tračanka, ki je živela v 6. stoletju pr. Kr. in bila prvotno sužnja. Nazadnje je bila prijateljica brata slavne pesnice Sapfo. Umrla je zelo bogata. Heteri Leeni, prijateljici Aristogitona, ki je strmojavil tiranijo Peisistratov, so v Atenah postavili spomenik v podobi levine. Lastnena iz Arkadije je bila učenka filozofa Platona, Leontiona pa Epikura. Obe sta pisali učene in polemične razprave, polne duhovitosti in logične ostrine. Prijateljica Aleksandra Velikega Macedonskega, Thais, je bila Atenčanka. Slavna hetera Lamia je uživala prijateljstvo in ljubezen Demetrija Poliorkeita. O Thaisi je ohranil spomin Plutarh in iz njegovega opisa so nastala pozneje mnoga literarna dela in opera. Thais, katero so lani peli tudi v naši ljubljanski Operi, najslavnejši demokratski državnik helenske dobe, Perikles, je pa bil ne lebitvi od svoje prve žene, katero je poročil z nekom drugim, oženjen s ke-

tero Aspasio, ki je z njim vred prešla za vse čase v zgodovino.

Perikles je bil sklenil v rani mladosti konvencionalno poroko z neko svojo sorodnico, ki je bila vdova ali ločena žena nekega Hipponika. Rodila je bodočemu vodji atiške države dva sinova. Prvi je postal lahkoživec in nepridiprav, drugi je pa rano umrl. Zakon ni bil nikoli deležen resnične domačnosti in toplote. Hladno je bil sklenjen in hladno se je razdrli, ko je državnik spoznal duhovito in krasno hetero Aspasio in se z njo oženil. In ta zakon med slavnim državnikom in znamenito hetero je postal eden najsrečnejših zakonov stare Helade. Brez pretiravanja je mogoče trditi, da Perikles nikoli ne bi bil dosegel, kar je, če ne bi bil imel ob svoji strani Aspasio.

Njena bistrina razuma in silna ljubezen do moža je zbudila celo besno zavist med Atenčani, ki so skušali prav s tem, da bi zadeli njo, zrušiti tudi Perikla. Njegovi politični nasprotniki so našli plačljivega človeka, ki je obtožil Aspasio »krivoverstev« in zapeljevanja poštenih žen v možovo korist. Aspasia je tako prišla pred poroto, a so jo oprostili. Srečni zakon se je končal šele s Periklovo smrtjo.

Tak je bil v stari Heladi položaj heter, ki so dosegle vso žensko emancipacijo v taki meri kakor šele ženska našega časa, medtem ko so bile hčere in žene meščanske družbe potisnjene v ozadje neuke in necenjene. Pač svojevrstne razmere, v katere se danes le s težavo zamislimo. M. S.

Opice pomagajo pri žetvi čaja

Na goratem ozemlju si Kitajci pri žetvi čaja pomagajo z opicami. Kadar hočejo pobrati čaj, mečejo na črede opice, ki se pade v bližini, kamenje, opice se pa zatečejo med posebno težko dostopne čajne grmičje in jih lučajo na svoje preganjalce.

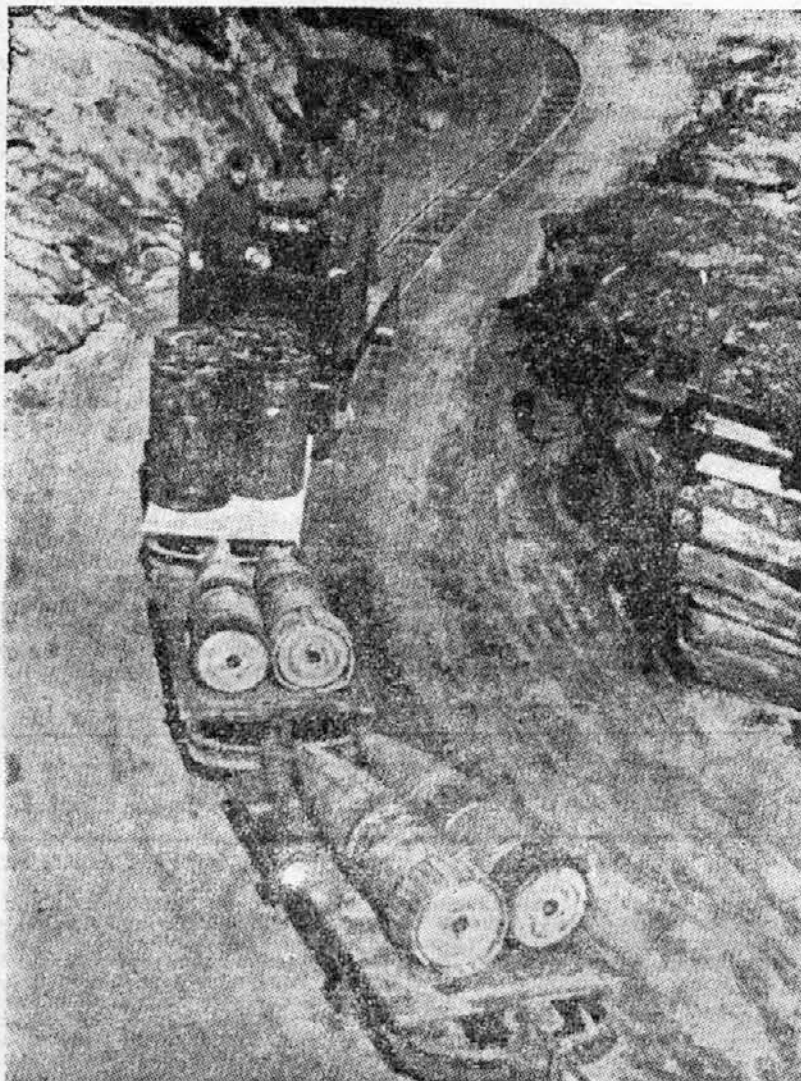
Kitajci te čajne grmičje poberejo in čaj dorajajo na pekinškem trgu.

Nekrvavi dvoboj

Leta 1866. je razsajala kolera in zahtevala mnogo žrtev. Tedaj je neki prepirljivec razžalil zdravnika Brüggemanna, tako da mu je ta napovedal dvoboj. Pravico glede odločanja o izbiri orožja pri dvoboju je imel zdravnik Brüggemann.

Nekega dne zgodaj zjutraj sta se oba moža s svojima sekundantoma dobila na dogovorjenem mestu in nasprotnikov sekundant je vprašal Brüggemanna:

»Ali želite meč ali revolver?«
»Ne enega ne drugega,« je odgovoril zdravnik in pomignil slugi, ki je stal za njim. Trenutek nato je mož prinesel košaro, v kateri sta bili dve

Die-lova lokomotiva vleče vlak bomb v oporišče obalnega topništva.

skledi kumarične solate in dvanajst nezrelj jabolk.

Zdravnik je smeje se pogledal v košaro in dejal:

»Dvobojevala se bova s kumarično solato in jabolki. Vsak izmed naju bo pojedel svoj del, potem naj pa kolera odloči, kdo bo zmagal.«

Ko je njegov nasprotnik zaslišal te besede, je prebledel in se takoj pobotal z zdravnikom.

Zagovoril ga je

Angleški kralj Jakob I. je šel nekega dne s svojim dvornim noreem na sprehod. Ker je stopal norec na njegovi desnici, da je kralj opozoril na to, rekoč:

»Ne trpim norcev na svoji desnici!«
Dvorni norec je zamenjal svoje mesto in dejal:

»O, mene pa to prav nič ne moti.«

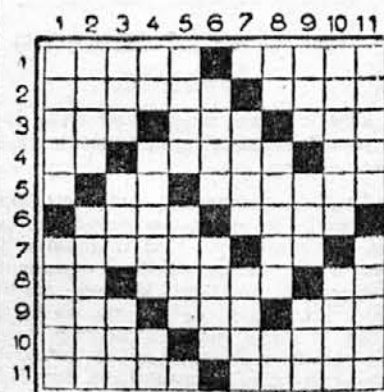
Mrzlokrvni netopirji

V spanju izgubi netopir skoraj vso svojo toploto in njegova telesna temperatura pade do toplote zraka, ki ga obdaja. Zato netopir tedaj, ko se prebudi, ne more takoj zleteti, temveč se mora prej ogreti. Torej približno tako kakor avto.

Katera ženska je prva nosila čevlje z visokimi petami

Čevlji z visokimi petami so izum Madam de Pompadurjeve. Ker je bila majhna, rada bi pa bila videti čim večja, je naročila svojemu čevljarju, naj ji naredi čevlje z visokimi podplatmi in še višjimi petami. Ta moda je na francoskem dvoru na njeno pobudo kmalu prodira.

Križanka štev. 17

POMEN BESED

Vodoravno: 1. Zapade navadno ob mesecu. Sienkiewiczov roman. — 2. Prevoznik. Ozvezdje. — 3. Sv. Matija ga razbija. Bog starogrških pastirjev. Anarhija je njegova načelna nasprotnica. — 4. Kemijski znak žlahtne kovine. Vzhodnik tropičnega morja. Prislov. — 5. Oblika pomožnega glagola. Geometrijski lik. — 6. Drugi največji tehnični izum predzgodovinskega človeka. Skoraj vsak čevljar ga ima. — 7. Posebno znamenita je bila Apelova. Zemeljske nihče ne maže, a se vseeno ne vnahe. — 8. Našim kmečkim pradedom je bil še neznan pojem. Pri starih Grkih in Rimljanih ni bil samo eden v časteh. Kazalni zaimek. — 9. Sapa. Izraz ljubezni ali pa spoštovanja. Vrsta glasu. — 10. Koralna čer. Šmotka. — 11. Ne spoštuje tuje lastnine. Nedoločni zaimek.

Navpično: 1. Polno vode nosi vsak. Zdravniški šušmar. — 2. Loči potok od kopnine. Velik žleb. — 3. Predzadnji je bil srečnejši od sedanjega. Prekateri bi bil dandanašnji nad svojo vsebino razočarani, da je živ. Medmet. — 4. Predlog. Zolajev roman. Nota. — 5. Kadar Krim jo ima, ne puščaj dežnika doma. Govedo se ga otepa. — 6. Pri človeku pi-nah navadno s 24. letom. Jutrovski bog. — 7. Del noge. Azijska država. — 8. Pivo. V štirih ni tako resen kakor v treh. Osební zaimek. — 9. Ne pelje v hribovske vasi. Zadržnjen je simbol vojne časa. Ribčeva potreščina. — 10. Začimba. Junakinja Levstikovega romana. — 11. Strmec. Veznik.

Rešitev križanke štev. 16

Vodoravno: 1. pero (planjava = papir; gasi žejo = črnilo); opat. 2. on; bič; si. — 3. palec. — 4. omelo; Ero (»Ero z onoga sveta«). — 5. resa; ošat. — 6. ide (marčne); staja. — 7. katar. — 8. če; rov; te. — 9. Etna; Ahac.

Navpično: 1. pogorišče. — 2. en; med; et. — 3. pesek. — 4. obala; ara. — 5. ilo; sto. — 6. oče; otava. — 7. cesar. — 8. as; raj; ta. 9. tiho-tapec.

Iznajdljivi kolesar

Leta 1891. je iznašel neki uradnik iz Monakova, ki je bil navdušen kolesar, posebno prho za kolesarje, ki, kakor piše v njegovem originalnem izročilu: »varuje kolesarje pred poletno vročino in jih prijetno hladi.«

Ta prha je bila urejena takole: kolesar je imel ob krmilu pritrjeno posodo z vodo, iz katere je s pomočjo pritiska, ki ga je povzročil s pogonjanjem pedal, poliskal vodo skozi cev do prhe, ki je bila urejena na krmilu do višine kolesarjeve glave. Kadar je bilo kolesarju vroče, je odprl pipico na prhi in hladeča voda ga je obrizgala od glave do nog. Seveda je moral v tem primeru kolesar voziti v kopnatih hlačah.

Kratke zanimivosti

Zanimivo je, da živali lahko s tem, da jim vbrizgamo v telo kri neke druge vrste živali, umorimo. Poskusi so pokazali, da je zajček, na katerem so delali poskuse, umrl, ko so mu vbrizgali 40 gramov pasje krvi. Se bolj škodljiva je gosja kri. Zajček, ki so mu vbrizgali samo 7 gramov te krvi, je takoj umrl.

Velikanske mravlje, ki žive v Afriki, so kaj praktične živali. V svojih gnezdi rede majhne hrošče, ki pri zadku izločajo neko kislasto tekočino. Ta tekočina mravljam izredno prija in jo zauživajo kot poslastico. Kadar le mravlje odidejo na lov ali v boj, vzamejo te hrošče s seboj. Živali se jim z nožicami prisegajo na hrbet in ostanejo tam tako dolgo, dokler jih mravlje ne potrebujejo. Tako nosijo te mravlje svoje poslastice zmerom s seboj.

Ce človeku zavežete oči, ne bo hodil naravnost, temveč zmerom nekoliko postrani, pa bodisi na desno ali na levo stran. Baje je to odvisno od tega, katero nogo ima kdo bolj razvito in dela z njo večje korake.

Izmed vseh vonjav ljudje najrajši vonjajo vrtnice, vijolice, hiacinte, šmarcnice in smreke. Najbolj odvrten jim je pa vonj po pokvarjenem mesu in sežganem gumiiju.

Hišni starešina je dolžan posredovati med hišnim gospodarjem in strankami.

MALI MUK

SASA DOBRILA

MUK JE BLODIL PO OZKIH ULICAH, ... 34

...NE DA BI NAŠEL PRIBEŽALIŠČE 35

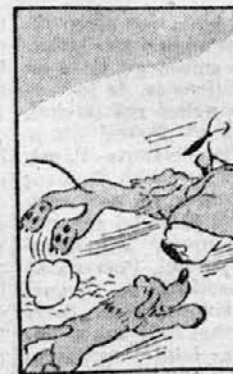
SEMKAJ, SEMKAJ VSI, KAŠA SE VAM ŽE HLADI, NIZO DALA SEM POKRITI. 36

NAJ LE JE, KDOR HOČE PRITI, SOSEDI, LE SEMKAJ VSI, KAŠA SE VAM ŽE HLADI!!! 37

38

39

40

41

NO, ČESA PA TI ISČEŠ TU? 42

SAJ SI VŠAKO GAR VABILA NA KAŠO? 43

...IN KER SEM LAČEN, SEM PRIŠEL TUDI JAZ. 44

45

DALJE PRIHODNIIC

XV.

Lojze Bregant se je pripeljal s Sonjo do graščine. Ko je voz zavil skozi velika obzidna vrata, se je Sonja kakor boječe dele stisnila k stricu in vprašala:

»Zakaj obdaja grad tako visok zid, stric Lojze? Ali je to ječa?«

»Ali je bila to slutnja strahu pred bodočim?«

»Nikakor ne, Sonja,« je dejal stric. »To ni ječa. Zid oklepa samo park, da ne morejo vanj tuji ljudje.«

»Tuij ljudje?« je rekla. »Gotovo misliš na talove?«

»Ne, ne, saj talov tu ni,« ji je odgovoril. »Samo tako, zaradi miru.«

Voz je zavil v drevored starih dreves in potem čez travnik, onstran katerega se je dvigal grad. Sonja je radovedno strmela tja in dejala:

»O, poglej stric Lojze! Hiša nima več oken. To prav gotovo ni tvoj lepi grad.«

»Počakaj le še malo, Sonja, da zavijem voz okoli ogla! Ta del gradu je neobljuden, ker je že zelo zelo star. Toda zdaj pazi! Glej! Tu je že drugače.«

Voz je drčal mimo srednjega trakt in se približal obljubljenemu delu z velikim portalom. Sonja je zagledala okra s šipami in zavesami za njimi. V soju sonca so se zdeli zelo prijazni, in vzklila je:

»O, tu stanuješ! Da, tu je lepo. In tu bo moja hiša?«

»Da, tu,« ji je odgovoril.

»In tu bom tudi stanovala?«

»Tudi.«

»Kje pa sta lepa teta Lydija in Verica?«

»Takoju boš videla, samo še malo poizvi!«

Voz je zavil dalje in najemnik je udaril z bičem. Tedaj se je prikazala na enem izmed oken v prvem nadstropju lepa plavalosa ženska glava.

»O, Louis, vendar že nazaj!« je zaskledala gospa Bregantova. »Skoraj bi bila umrla od dolgočasia. Hvala Bogu, da si se vrnil!«

Ob drugem oknu se je sklanjala navzdol Vera in med tem, ko je pozdravljala očeta, zvišala opazovala tute dekletce. Lojze je pozdravil ženo in hčerko ter dvignil Sonjo, da jima pokaže:

»Ali vidita, kako lepo stvarco sem vama pripeljal!«

Sonja je v zadregi in strahu pogledala kvishi proti lepi gospe in deklici. Obe sta ji pomahali v pozdrav, samo suhoparno, čakaajoč, da izvesta, kdo in kaj je. Stric pa jo je odnesel čez prag in jo postavil na gladka tla.

Tedaj sta prišli ponosno navzdol po stopnicah gospa Bregantova in njena hči. Lojze jima je pohitel naproti in ju pozdravil na svoj pristični način. Trenutek je ostala Sonja čisto sama, ne da bi se kdo zanj zmenil in obšla jo je želja, da bi pobegnila iz tiste hiše tako naglo, kot bi jo le mogle nositi male noge. Nazaj, o, nazaj k teli Marjani, k očetu in k gospodu Borisu. In ko je videla, kako je stric Lojze dvignil svojo hčerko in jo poljubil, se je spomnila svojega očeta in postalo ji je še bolj hudo.

Solze so ji napolnile oči. Toda junakinja si jih je otrlila in se otrlila po trojici ljudi, od katere se je oddaljila teta Lydija in stopila k njej. Z iskrenim smehljajem ji je Sonja ponudila roko.

»Bodi pozdravljena, ti mala slovenska deklica!« ji je rekla gospa Lydija v nemščini, katero je Sonja razumela, toda ta jo je pogledala z velikimi, boječimi očmi in ji stisnila roko, rekoč:

»Hvala ti, lepa gospe!«

Gospa Lydija se je zadovoljivo nasmehnila in snela deklici z glave klobuček.

In ko je opazila Sonjine čudovite zlate lase z naravnimi kodri, se je obrnila k svojemu možu in dejala:

»Kako krasen otrok! In ti njeni lasje!«

Toda takoj nato se je njen pogled ustavil na njeni hčerki in pričela ju je primerjati. Da, ta deklica je imela lepše lase kot Vera. Toda sicer se ji je zdeli hči lepša, in to jo je pomirilo. Pozabila pa je, da je bila Sonja utrjena od potovanja in zaprašena, mimo tega pa še vsa pomečkana. Vera pa je opazovala malo prucevajoče od vrha do tal. Potem je rekla:

»O, kako je umazana.«

Lojzeto je čelo se je nagubalo. Verine besede so ga zbodele kakor še nikoli, in ježno je dejal:

»Ali ne veš mali nič drugega povedati, Vera? Menda si pač moreš misliti, da od dolgega potovanja ne more biti tako čista in sveža, kakor si ti. Daj ji roko in pozdravi jo! Naš gost je in pri nas bo ostala.«

Vera se je zmedeno približala Sonji in rekla:

»Pozdravljena, mala deklica!«

Tudi ta pozdrav je Vera izgovorila v nemščini, čeprav je ni znala še posebno dobro. Toda Sonja je bila vesela, da jo vsaj razume. Zato je dejala:

»Takoju se bom umila in preoblekla, da ne boš več rekla, da sem umazana.«

Bregant se je obrnil k svoji ženi: »Poskrbi, prosim te, najprej, da se mala okopa! Čisto perilo je v temle kovčegu. Antoine, odnesi kovčego gor! Anette naj otroka okopje in potem spravi v posteljo! Prej naj ji še daj jaje na mleku! Saj je revica do smrti utrjena.«

Gospa Lydija je poklicala Anetto, ki je že tak vsa radovedna oprezovala v bližini. Naročila ji je, kaj naj počne z otrokom, a Lojze se je med tem obrnil k Verici:

»Pojdi z njo, Verica, in delaj ji družico, dokler ne leže k počitku!«

»Ali si mi kaj prinesel s potovanja, očka?« ga je vprašala hči, malo navdušena nad njegovim naročilom.

»To boš izvedela pozneje,« je dejal Bregant. »Zdaj pojdi in stori, kakor sem ti naročil!« Potem je dvignil Sonjo, jo poljubil in ji rekel:

»Pojdi, Sonjica! Anette te bo spravila v posteljo. Pozneje bom še sam pogledal k tebi. Saj si vendar tako trudna. Vera bo ostala ta čas pri tebi.«

Sonja je pristržno objela svojega strica in nagnosno je čutila, da je edini človek v tisti hiši, ki jo ima zares rad. Zato je tudi rekla:

»Toda nikar ne pozabi res priiti k meni, dobri stric Lojze!«

»Brez skrbi. Prišel bom,« ji je obljubil.

Anette je odpeljala Sonjo s prav tako narejeno vlnudnostjo, kakor sta jo sprejeli gospa Bregantova in njena hči, in Vera jima je nejevoljno sledila.

Zgodaj je pa Vera sedla v naslanjač in brez zanimanja gledala Anetto, ko je kopala in preoblečala Sonjo. Samo včasih je delala opazke o mali in neotesani hčurki, ki se ne zna pravilno vesti. To je govorila seveda v francoščini, toda Sonji je bilo kljub temu tesno pri srcu, saj je tudi Anette

govorila jezik, ki ga ona sama še ni razumela. In ko je Vera videla, da so Sonjini lasje ostali tudi po kopanju nakodrani, saj so bili naravni, jo je obhajala divja zavist, kajti njene lase so morali vsakokrat umetno nakodirati.

Sonja se je počutila med obema hladnima biljama tako tuje, da bi se bila najraje mogoče razjokala, vendar je ostala hrabra in je mirno dopustila vse, kar so z njo počeli. Pri srcu pa ji je bilo kljub temu tesno, in pred sestrnico jo je bilo skoraj strah. Pa tudi Anette ji ni vzbujala posebnega zaupanja, čeprav je razumela nekaj osamljenih nemških besed.

Mirno in zadovoljno pa je Sonja popila mleko, pojedla jajce in z maslom namazan kos kruha, kakor je bila tudi doma navajena. In ko so jo spravili v posteljo, je takoj zaprla oči, samo da ji ni bilo treba gledati neprijaznega Verinega obraza. Z zažvekanjem dihom je poslušala, kdaj bosta Vera in Anette zapustili sobo. In ko so se z njima zaprla vrata, se je vrvnala v posteljo in se ozrla okoli sebe. Soba je bila zelo različna od njene svetle in lepe v Ljubljani, opremljene z belim pohištvom. V tej sobi je bilo vse temno in težko in tuje. Občutek strahu jo je prevzel, kakor da je ves prostor poln zlobnih

nič čudnega. Sicer se mi pa zdi čeden in prikopen otrok.«

»To tudi je, Lydija!« je dejal. »In iskreno upam, da jo boš imela rada, kajti mala je nesrečno in dobro potrebo osamljeno bitje. Mimo tega pa je še — Franova hči Sonja.«

»Oh, mon dieu!« je vzklila gospa Bregantova presenečeno. »Zakaj mi nisi tega že takoj povedal?«

»Ker sem ti hotel vse natančno obrazložiti. Poslušaj me torej!«

Lojze je malo pomislil, kako bi najlaže vzbudil v svoji ženi sočutje s Sonjo, in ji pričel potem pripovedovati vso zgodbo o svojem bratranecu in njegovi pobegli ženi, Sonjini materi. Odkril ji je vse, čisto vse, ne da bi mogel slutiti, da je s tem storil usodno napako. Lydija ga je poslušala spočetka samo z zanimanjem, ko pa ji je razodel bratrančeve dvome o Sonjinem rojstvu, je dejala počasi, v premišljevanje pogreznjeno:

»To je zelo zelo nenavadno. Deklica je torej hči tvojega bratranca, in vendar ne ve, če je zares njegova hči. Povej mi, Louis, če tvoj bratranec François ne bi imel otrok, ali ne bi postal potem ti njegov dedič?«

Osuplo se je ozrl v njene zagonetno sijoče oči in dejal nejevoljno:

»Kako moreš zdaj misliti na to? Sonja je vendar zakonito priznana njegova hči.«

»Je torej ne bi bilo mogoče izločiti iz dedščine?«

»Ne, nikakor ne,« je dejal. »Fran je tudi že napravil oporoko, po kateri postane Sonja po njegovi smrti lastnica vsega njegovega imetja.«

Toda lokavi ogenj v Lydijinih očeh tudi tedaj še ni ugasnil.

»Če pa le ne bi postala, potem bi moramo vse pripasti tebi, ali ne, Louis? Sam si mi pravil, da si edini njegov bližnji sorodnik.«

»Nisem edini. Razen mene živi tudi še sestrnica Marjana. Ta je sicer le najina polsestrica, toda zdaj živi v Franovi hiši, a je mnogo starejša od mene.«

»Toda če bi bil François brez otrok, bi kljub vsemu postal ti dedič.«

Bregantu ta razgovor ni bil prijeten, vendar je moral povedati:

»Seveda, potem bi postal jaz njegov dedič. Če ne bi v oporoki drugače odločil.«

»Torej te samo ta tuji otrok ločuje od upanja na veliko dedščino?« je vzklila Bregantova pozorno.

Lojzeta so žene besede prestrašile. Kako nor je bil, da ji je vse to zaupal! Kako vse bolj pametno bi bilo, da bi bil zamolčan resnico in našel kakšen drugačen vzrok za to, da je Fran poslal svojo malo hčerko k njim v Francijo. Dejal pa je le:

»Kakšen tuji otrok?«

»Ta Sonja.«

»Toda Lydija, kaj govoriš! Saj sem ti vendar dejal, da je Sonja po vseh veljavnih zakonih Franova hči in dedinja in tudi on ne misli na to, da bi ji odredil te pravice.«

»Po veljavnih zakonih hči,« je dejala še vedno zamisljeno Bregantova, »toda ne v resnici. Prav gotovo je njen oče tisti polujoči muzikant, s katerim je njena mati pobegnila.«

»Tega ni mogoče dokazati,« je vzklila Bregant nejevoljno. »Spame-tuj se vendar! Povej mi še enkrat: Sonja je po zakonu Franova hči in

dedinja. Tega ne more nihče spre-meniti. Ne ukvarjaj se zalo s tako nesmiselnimi mislimi. Jaz sam bi bil zadnji, ki bi hotel kdaj izpodbijati njene pravice. In zdaj nič več o tem! Bodi rajši vesela, da se je s tem naš gospodarski položaj znatno izboljšal. Polovico vsote, ki jo je Sonjin oče določil za njeno vzdrževanje in vzgojo, dobiva vidve z Vero. Jaz si bom kupil par konj, Antoine dobi kolo, in še bo ostalo dovolj za vzgojiteljico in ostale potrebe. Ali se tega res ne veseliš, Lydija?«

Toda Bregantova se je tako zave-rovala v svojo zamisel, da se ni mogla ločiti od nje. Pred seboj je zrla samo bogato dedščino, do ka-tere ji zapira pol samo ta otrok. Kako bi se mogla še veseliti na te drobine, ki ji jih je prinašal mož? Vendar je zaenkrat odtrgala svoje misli od te zadeve, ker se je zave-dela, da bi sicer postal njen mož jezen, in je dejala:

»Biti moramo torej veseli, Louis, da bomo deležni vsaj nekaj bratrančevega bogastva. Hvala Bogu, dobili bomo vsaj konje za kočijo, saj je bilo to nerodno, prositi zanje vedno najemnika! Lepi pa tudi ni oholi. Mogoče bomo mogli kupiti tudi še novo prevleko za blazine na vozu?«

»Seveda jih bomo mogli,« je pri-trdil Bregant, veseli, da je končno nehala govoriti o dedščini. Kako malo pa je v resnici poznal ženo! Nato je pričel zadovoljno razlagati svoje načrte: »Pogovoriti se morava še o največji vzgojiteljici. Najbolje bi bilo, da dobiva kako Nemko, ki bo v tem temeljita. Grof Ortolan v Nantesu mi je dejal, da bo njihova vzgojiteljica Berendtova kmalu pršla in si bo morala poiskati drugo mesto. Tedaj še nisem mislil, da mi bodo sredstva omogočala, najeti jo za našo Vero. Zdaj bi mogla vzgajati obe. Najbolje bo, da mu takoj pišem in ga vprašam, če je gospodična Berendtova še na razpolago. Po moji sodbi bi bila zelo primerna, saj govori poleg nemščine tudi francosko in angleško. Slovensko bom govoril s Sonjo sam, da ne pozabi svojega maternega jezika. Kako misliš?«

»Da, spominjam se,« je rekla žena. »Gospodična Berendtova je tudi mu-zikalična in je poučevala grofovo hčerko klavir. Da, z njo bi bila do-vojljna.«

»Dobro torej, Lydija! Samo to te še prosim, bodi dobra s Sonjo!«

»To hočem biti,« je dejala s prita-jenim smehljajem. Toda njeno srce ni nič vedelo o tem. Skrivaj je mislila neprenehoma še na to, da ji je Sonja v napotje pri upanju na Franovo dedščino. Od tiste ure dalje ni nikoli več na to pozabila. Pusila je zato svojim mislim svobodno pot. Spel se je videla bogato, spet sredi družbe in oboževancev. Na to »dedščino« bi bilo mogoče kljub vsemu že zdaj do-biti kredit in začeti novo življenje. In čimbolj se ji je dozdevalo življenje v samotnem gradu dočasnno, s tem večjo nevoščljivostjo je gledala na njo, ki ji je stala na poti, na ubogo malo Sonjo. Počasi se je njena nevoščljivost spreminjala celo v težko prikrivano sovraštvo.

Toda svojemu možu je znala do-bro prikrivati svoje misli in čustva, njena, kajti spoznala je, da ga ne bi nikoli mogla pridobiti za svoje načrte. In v tej svoji shiski, ko je le ču-tila, da potrebuje nekoga, s komer bi mogla o tem govoriti, je skrivnost zaupala svoji spletni Anetti. Nič čudnega potem, da je kmalu tudi Ve-ra ujela besede, ki jih ne bi bila sme-la, in njena zgrešena vzgoja je po-slala še bolj kvarna.

med trnjem in cvetjem

* LJUBEZENSKI ROMAN V DVEH DELIH *

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE

KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

strahov. Potem je sama od sebe sklenila ročice in pričela moliti, kakor jo je bila doma učila najprej ma-ma in potem teta Marjana.

Molila je za svojega očeta, da bi mu speš posijalo sonce, za svojega mater v tuji deželi, od koder se ne more vrniti, za teto Marjano v Ljubljani in tudi za mladega gospoda Borisa. Potem je pomislila, če je še kdo, za kogar bi morala moliti, in spomnila se je svojega strica Lojzeta. O, da, tudi zanj mora še moliti, tudi njega naj očuva ljubi Bog!

Molitev jo je pomirila. Učili so jo, da se človeku ne more zgoditi nič hudega, če se v molitvi priporoči Bogu. Legla je speš na blazino in zaprla oči. Toda vedno znova jih je odpi-rala in srce ji je nemirno bilo. Hre-peneče je čakala na strica Lojzeta, da pride, kakor ji je bil obljubil.

XVI.

Lojze Bregant je poljubil svoji ženi roko in dejal:

»Saj mi dovoliš, da se ofresem popotnega prahu, Lydija! Potem se vrnem in poročal ti bom o vsem.« In čez dobre četr ure je bil že speš v salonu svoje žene. Ta ga je pričako-vala polna nestrpnosti. Sedel je k njej in ji rekel: »Nedvomno te bo začu-dilo, kar ti bom povedal. Toda prej mi še povej, kako ti mala ugaja?«

»Ne,« je rekla smeje se, »Vera je imela res malo prav, ko je dejala, da je umazana. Toda na potovanju ni to

drugi slovenski slikarjem, ki so izšli iz iste šole. Vendar se kažejo tudi pri Miklavcu resna prizadevanja po lastnem izrazu, katerega pa še ni dokončno našel. Prav ta prizadevanja so povzročila, da razstavljena dela ne kažejo enotnosti. Razložki v načinu podajanja so opazni v več smereh. Ni pa nobenega dvoma, da je Miklavc slikarski talent, ki bi utegnil ob vztrajnem delu in razvoju doseči vidno mesto v naši likovni umetnosti. To nam dokazujejo zlasti nekatera olja, portreti in krajine. Umetnik je tako zbudil že s to razstavo večje zanimanje.

Musičeva razstava v Benetkah. Dne 17. junija so v Mali galeriji v Benetkah odprli že več časa napovedovano razstavo našega akad. slikarja Zorana Musiča. Razstava je nadaljevanje Musičeve poti, ki jo je pričel nedavno v Trstu v prizadevanju, da opozori naše italijansko javnost. Benetke so v italijanski likovni umetnosti vedno pomenile važno središče, katerega po-mien so sedanje razmere še povečale, čeprav ne dopuščajo dotoka strokov-njakov in ljubiteljev slikarstva in k-larstva iz tujine. Pot v Benetke je odprl Musič zlasti znani italijanski slikar de Pisis (ki je tudi upoštevan pesnik), s katerim veže našega mlade-ga slovenskega umetnika nekaj raz-izto sorodnih stremenj, navdahnje-nih iz istega pariškega centra. Tudi na tej razstavi, kakor na prejšnji v Trstu, je Musič zastopan pretežno z gvasi.

Razstava Sternenovih portretov v Jakopičevem paviljonu, prirejena pod pokroviteljstvom predsednika div. gene-rala Rupnika, je dosegla v vsakem oziru zelo viden uspeh posebno tudi glede zanimanja, ki ga je zbudila v naši javnosti. Zeleli bi samo, da Ja-kopičev paviljon po njeni zaključitvi ne bi ostal predolgo prazen.

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste svojega prija-telja psovali in mu dajali vsa mogoča imena, potem ste ga pa še s pestjo sunili v želodec. Zakaj ste to storili?«

Obtoženeec: »Ker mož zelo slabo sliši.«

Na sodišču

Sodnik: »Najprej ste

Oh, kako sem utrujena!

Zadnjič sem na trgu srečala znano gospo in med nama se je že po nekaj trenutkih razvil tale vsakdanji razgovor:

»Kako se kaj imate, gospa?« sem jo vprašala.

»Slabo,« je zatarnala, potem ji je pa privrela iz ust ploha tožb:

»Pomislite, sama moram opravljati vsa gospodinska dela, hoditi moram na trg, se pehati za zelenjavo, skrbeti za red v hiši in celo prati. Svoje dni sem imela služkinjo, danes pa človek tako težko dobi pošteno in pridno dekle, da sem rajši sama. A delo me zelo utruja. Zjutraj sem prva na nogah, zvečer navadno šele po polnoči ležem. Se v nedeljo nimam urice počitka. Poleg tega mi še mož očita, da si ne znam prav razdeliti gospodinskega dela in da sem samo zato tako utrujena.«

Priznala sem njenim besedam, ker je nisem hotela ujaliti, a na tistem sem si mislila, da ima bržčas njen mož prav. Večina gospodinj si ne zna urediti svojega gospodinskega dela in zato nikdar ne more vsega dela opraviti o pravem času in ji je vsak dan prekretek.

Star pregovor pravi, da tisti, ki se ne zna odpočiti, tudi delati ne zna. Kako prav ima ta pregovor!

Res je sicer, da današnje gospodinj ne morejo tako mirno in smotno voditi svojega gospodinjstva, kakor so ga vodile naše babice in prababice. A vendar si delo lahko uredite tako, da ne bode z dneva v dan bolj utrujene in manj delazmožne. Pri tem jim poleg vseh drugih nevednosti grozi še največja: da v tem večnem delu popolnoma pozabijo na svojo zunanost in postanejo tudi na zunan utrujene in nenegovane. Nega lepote je pa za žensko današnjih dni dolžnost, ki je ne sme kar tako zanemariti. Zato si mora vsaka gospodinja tako urediti svoje delo, da bo lahko o pravem času tudi počivala in se negovala. Bojite se, da ostanete na vrhu omare

nekoliko prahu, pa je gospodinja sveža in nasmejana, kakor da se vse sveži in bliska od snage, a gospodinja je še opoldne nepočesana in prepotena. Izgovor: »Toliko dela imam, da se ni počesati in umiti nisem utegnila,« je jalov.

Vsaka gospodinja, posebno pa ona, ki je že prekoračila četrty križ, si mora urediti delo tako, da bo spala vsaj osem, če ne devet ur na dan. Vsak večer naj točno ob isti uri leže v posteljo in to pred polnočjo. Saj je znano, da prav spanje pred polnočjo najbolj pozitivno vpliva na organizem.

Po kosilu navadno gospodinja takoj začne pomivati posodo, pospravljati mizo in urejevati kuhinjo. Potem jim zaužita jed ne zaleže in nič kaj dobro se ne počutijo. Kako vse drugače bi se počutile, če bi po vsakem kosilu samo za deset minut legle v posteljo. Deset minut bi posoda lahko počakala, nihče bi se ne zgražal, če bi bila kuhinja deset minut pozneje pospravljena. Gospodinja pa bi se v teh kratkih minutah odpočila, umirila in osvežila za popoldansko delo.

Naše gospodinj svojo moč neusmiljeno zapravljajo, zato so zmerom utrujene in imajo slabo držo, ker navadno vse delo opravljajo stoje. Moderne gospodinske šole uče, da mora gospodinja skoraj vsa kuhinjska dela sedeti opraviti. Pri tem namreč porabi veliko manj moči. Naše gospodinj, ki kar venomer teka po kuhinji in včasih po ves dopoldan niti enkrat ne sedijo, bi si morale to dobro zapomniti in se priučiti, da bi vse delo sedelo opravljale. Tako ne bi imele oteklih nog in razširjenih žil, pa tudi utrujene bi ne bile tako hudo.

Gospodinj, varčujte s svojimi močmi! Povprečno prehodite s tekanjem po kuhinji na dan okrog deset kilometrov. Tega se zavedajte in privoščite svojemu izmučenemu organizmu primeren počitek.

Neki praktičen pariški očka si je za prevažanje svojih dveh malčkov omislil tale praktični voziček, ki ga priklopi na svoje kolo. Očrta se v njem prav dobro počutila, pa tudi očka je zadovoljen, saj se pri vožnji nič ne utruja. Morda ga bo kateri izmed ljubljanskih očetov posnemal.

Vaš otrok potrebuje miru

Kako uredi praktična gospodinja otroško sobo

Če imate stanovanje z več sobami in enega ali več otrok, si čimprej uredite otroško sobo. Rajši se odrecite jedilnice kakor tej sobi. Videli boste, kako prav vam bo prišla.

Soba, ki jo boste uredili za otroke, naj bo svetla, zračna in sončna. Stene naj bodo svetlo pobarvane, najbolje rumeno ali svetlozeleno, strop naj bo pa bel. Če hočete svojim otrokom narediti posebno veselje, jim razobesite po stenah te sobe vse polno slik iz pravljicnega sveta. Ni nujno potrebno, da so slike umetniške, te stanejo preveč denarja, naredite jih lahko sami, bodisi tako, da jih prerisate iz kakšnih starih otroških knjig, ali pa da si jih kar sami izmislite. Če jih boste izbrali s pravim okusom in ljubeznijo, vam bodo otroci zanje hvaležni in bodo ves svoj prosti čas preživeli v tej sobi.

Slike razvrstite po stenah tako visoko, da bodo otroci svoje palčke, gobice in vile lahko videli, ne da bi se jim bilo treba vzpenjati po stenah in tvegati padec.

Okna v otroški sobi zagrnite s kratkimi, vzorčastimi zavesami, ki bodo propuščale svetlobo in ne bo soba zaradi njih temna. Sicer pa postavite v sobo le malo pohištva. Ena ali dve posteljici, omara, mizica, stolček in po možnosti vsaj ena klopica — in oprema te sobe je gotova. Vsak otrok naj ima svojo omaro in v njej tako razvrščeno perilo, obleke in igrače, da jih sam lahko doše.

Ko bodo otroci dorasli, boste temu pohištvu prav lahko dokupili še nekaj kosov. Morda polico za knjige, desko za risanje, ki bo nadomestila pisalno mizo, in še kakšen stol.

Najbrže se ne zavedate, kako potrebna je otroku takšna soba in kako

mišljenosti, misleč, da je morda bolan, ko je tako tih, se je v otrokovih očeh utrudilo nekaj, česar si niste mogli razložiti. Razočaranje se je zazrcalo v njih, razočaranje nad velikimi ljudmi, ki mu ne dajo niti trenutka miru in mu kar venomer vsiljujejo svoje misli.

One matere, ki nikakor ne morejo svojemu otroku urediti otroške sobe, naj mu pa odmerijo vsaj en kot, kjer bo sam, nemoten in bo lahko v njem gospodaril po svoji volji. Takšen kot bodo našle v vsakem še tako majhnem stanovanju. Morda bo v njem stala samo navadna pručica za nekaj lir, na njej nekaj igračk, na steni okrog pa sličice palčkov in vil. Otrok bo v tem kotičku srečnejši kakor v razkošno opremljeni sobi.

Za vsako nekaj

Takoj ko začne v stanovanju smrdeti po plinu, odpri okno in zapri glavno pipico pri plinski uri, potem pa odidi še sama za nekaj trenutkov na zrak, da te ne bo začela zaradi plina, ki si ga nekaj časa vdihavala, glava boleti.

Posodo iz porcelana najbolje očistiš s kisom in soljo.

Če prstan ne gre s prsta, si ovij prst s sukancem in ga namaži s suhim milom.

Posteljino perje shranjuješ v platnenih vrečkah, ki jih obesi na zrak. V eno vrečko nikdar ne smeš zmešati perja različne perutnine, ker se potem sprime.

Medeninate predmete najlepše očistiš s soljo, navlaženo s kisom.

Oprano perilo loži v omaro šele tedaj, ko je popolnoma suho. Umazana perila pa ne shranjuj v kovčgih ali zaprtih posodah, kamor ne pride zrak, temveč zmerom v košarah.

Pepel pobiraj iz štedilnika tako, da položiš na posodo, v katero ga pobiraš, vlažno krpo, ki je vsakokrat, ko streseš pepel v posodo, samo malo privzdigneš. Tako se ne bo pepel pršil po kuhinji.

Zdravilo za utrujene oči

Če po čitanju pri slabi razsvetljavi opaziš, da imaš utrujene oči, in čutiš v vekah lahno trzanje, tedaj si pomagaj takole:

Skuhaj močan kamilični čaj, ga preedi in zlij v lonček, potem pa namoči vanj čisto platneno krpicico in jo vročo polagaj na oči. Takoj ko se bo krpicica ohladila, jo spet pomoči v čaj in ponovi obkladek. To delaj vsaj pol ure in oči se ti bodo odpočile. Potem za kakšne četrt ure leži in zapri oči, pa bo nevednost popolnoma prešla.

V zaklonišču je odstraniti vse šipe na oknih ali vratih ali pa jih je zavarovati na notranji strani z deskami, odejami in podobnim. Če pri manjšem zračnem pritisku se namreč te šipe zdrobe, stekleni prah pa, ki nastane, je nevaren za oči in kožo.

Domača zdravila naših babic

Začimbe, ki rastejo na naših vrtovih

Naše babice in prababice so prav dobro poznale in cenile vrednost različnih začimb, ki rastejo na naših vrtovih, a jih danes mlade gospodinjje tako redko uporabljajo. Morda se jim bo ob čitanju pričujočega članka nekoliko osvežil spomin nanje in jih bodo začele pridajati raznim jedem. Tako bodo današnji enolični hrani izboljšale okus in koristile zdravju svoje družine.

Sladki janež pridajaj sladkim jedem. Posebno koristi tistim, ki se radi hitro prehlade, pa tudi na pljučih bolni bi ga morali redno uživati.

Pelin bi morali jesti na želodec bolni. Vsako manjšo želodčno nevednost takoj ozdravi, posebno zdravilen pa je, če ga gospodinja namoči v žganje in pustí nekaj dni na soncu. To zdravilno pijačo bi morali piti vsi bledični, slabokrvni in oni, ki nimajo tika in jim je rado slabo. Vsako jutro na tešče naj spijejo šilce takšnega domačega pelinkovca, pa bodo kmalu začutili, kako so prerojeni.

Pehtran je izredno dobro zdravilo za revmatične. Kolačem in štrukljem z njim izboljšamo okus. Posebno dober je tudi pehtranov kis, ki ga naredimo takole: dobro narezan pehtran namočimo za nekaj dni v vinskem kislu, potem pa tekočino precedimo. S tem kisom okisana solata ima zelo dober okus.

Česen bi morale gospodinjje dodajati vsaki juhi, prikuhji in mesnim jedem. Če ga zelo na drobno nasekljamo, njegovega vonja še čutili ne bomo. Česen bi morali jesti vsi, ki imajo motnje v prebavi in trpe zaradi starostnih nevednosti.

Kumina krepi želodec. Gospodinjje jo lahko dodajajo kruhu, mesu, močnatim jedem, siru in sočivju. Povsod izboljša okus.

Majeron izboljša okus juham, omakam in mesu. Pospešuje potenje in izločanje seča.

Hren uporabljamo za omake, predjedi in solate ter za vkuhanje kumaric in buč. Pospešuje izločanje strupov, ki se tvorijo pri presnavljanju jedi v telesu.

Petersilj izboljša okus mesnim in zelenjavnim juham. Pridajamo ga prežganju. Korenine in listi pospešujejo izločanje seča.

Drobniak ne bi smel manjkati v nobenem gospodinjstvu. Pridajamo ga solati, siru, močnatim in mesnim jedem. Povsod izboljša okus. Zlasti slabokrvni ljudje bi ga morali uživati na kruhu, posutega s soljo.

Sladka paprika vsebuje dragoceni vitamin C, krepi želodec in živce.

Zajbelj je prastaro zdravilo za ledvice in jetra. Posebno izboljša okus obaram in mesnim jedem.

Kakšne obleke bomo nosile v vročih poletnih dneh

Vse že komaj čakamo, da bi se začeli vroči poletni dnevi, ki jih bomo preživeli v lahkih poletnih oblekah, v sandalah in brez nogavic.

Kaj bomo nosile v teh dneh? Eno glavnih pravil je, da v vročini nosimo svetle ali celo bele obleke, ker se to najbolj poudarja poletni pokratin in nas najbolj varuje pred vročino. Bele obleke so lepe, a se hitro zamazejo in jih zato ženske zapostavljajo. Zelo praktične za vroče dni so obleke iz svetlega rožastega ali pikčastega blaga, ki se posebno poudarja vikeškim postavam. Progate vzorec za poletne obleke pa naj nosijo one, ki imajo

Za zrak in sonce

»LANOL« šport krema

polnejše postave. Ti se dajo zelo lepo ukroiti.

Gotovo boste vprašale, kako naj si obleko ukrojiš, da bo čim bolj praktična in bo pravilno poudarila lepoto in zakrila hibe vaše postave. Če ste močnejšega stasu in ste si izbrale prozasto blago, morate paziti na to, kako bodo tekla proga na posameznih delih obleke. Gornji del obleke in rokave lahko ukrojiš tako, da bodo tekla proga povprek, krilo pa tako, da bodo proga padle navpično. Tudi žepi najšite tako, da bodo gube tekla povprek.

Če ste se odločile za nežen rožast vzoreček in ste vitke postave, ukrojiš obleko tako, da bo krilo zvončasto ali celo v pasu nabrano, kar je posebno prijetno, ker vas pri hodi ne bo prav nič oviralo. Zagornji del obleke na ukrojiš v obliki bluze. Rokavi so pri vseh poletnih oblekah preprosti in precej kratki.

Napoved ne pozabite, da so letos v modi nekoliko daljše obleke, ki segajo malo pod koleno, tako da ga pokrijejo. Te novosti se bodo po večini vse ženske razveselile. Note bodo v daljših oblekah videti lepše in vitkeše.

Brezklicna voda

Če potrebujete brezkalno vodo za zdravniško uporabo, pustite, da vre deset minut. Če vre manj časa, se vse bakterije v njej ne uničijo in voda je ni popolnoma brez klica.

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinjje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki plačamo 10 lir

Češnjevi zavitek

Naredi vlečno testo in ga dai za pol ure počivat. Potem testo zvaljaj in razvleci namaži tu pa tam z marmelado, potresi s češnjami, katerim si izločila peske, z praženimi drobtinami (dva žlici drobtin) in še malo s sladkorjem. Vse to zvij, dai v namazan pekač in peci v srednjem vročini. T. Ljubljana

Makaronovi emoki brez jaje

Makarone skuhaj odcedi in operi v mrzli vodi. Dobro odcedene zmeli na mesnem strožku dodaj par žlice moke, drobno zrezane čebule in zelenega petršila ter malo lažnega nadomestila. Potem osoli in premešaj vse to v gosto testo. Ko delaš emoke še vsakega malo potresi z moko in jih izoblikuj z mokro roko, da ti pri kuhanju ne razpadejo. Kuhaj jih četrt ure v slani vodi. Kuhaue potresi z prepraženimi drobtinami in serviraj s solato. Če jih pa potreseš s cimetom in sladkorjem ter zabeliš, imaš samostojno močnato jed. T. F.

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinjje«, plačamo 10 lir. Znesek dvignete lahko takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinskega tednika«, Kotiček za praktične gospodinjje, Ljubljana. Poštni predal 253.

Tudi čiščenje madežev je umetnost

Sveže masne madeže iz temnega blaga lahko odstranimo s toplo vodo in jedratim milom. Mokri madež, ki pri tem nastane, moramo pa takoj s krpo istega blaga do suhega zdrgniti, da se ne naredi »oblak«. Če je madež že starejši, uporabljamo za temno blago bencin, za svetlo pa fini špirit. Mokri madež je treba prav tako do suhega zdrgniti.

Voščene madeže, ki se lepijo na blago, najprej s segreto žlico stalimo. Hkrati pa potisnemo med žlico in blago pivnik, ki hitreje popije maslobo, kakor jo morejo nitke, in tako izrka madež. Prav tako odstranimo voščene madeže, če ga polikamo z vročim likalnikom, ki smo ga položili na pivnik.

Mlečne madeže, še sveže, odstranimo z mlačno vodo, iz svetlega blaga pa s finim špiritom. Prav tako odstranimo kavne madeže.

Prašne in blatne madeže odstranimo tako, da osušimo blago z vodo, ki smo ji dodali na 1 liter 1 žlico salmiaka, nato pa še enkrat osušimo s čisto, mrzlo vodo in blago narobe polikamo.

Katranske in smolnate madeže najlepše očistimo s terpentinom. Pri svetlem blagu se rad naredi »oblak«.

Ženska in cigareta

Dandanes smo se deista, da ženske kade že zelo privadili in se nam prav nič čudno ne zdi, če mlado dekle prižge v lokalu cigareto in strahno potegne prvi dim. Žal se pa kadilke brž ko imajo cigareto v ustih, nič kaj lepo ne znajo vesti. Mnoge izmed njih zavrejo vsa pravila o lepem vedenju in tako dosežejo ravno narobe od tistega kar žele.

Če kadite, ne smete s cigareto v ustih govoriti. To si kvečjemu lahko privoščijo moški, da se za tega ni lepo. Medtem ko govorite, položite cigareto na nepelnik in le nikar v nemarno ne držite med prsti, ker se vam to prav nič ne poda.

Če ste prišle na obisk in vam je gospodinja ponudila cigareto, nikar njene gostoljubnosti ne poplačajte s tem, da li s cigareto zažgete pri in nikar ne mečete pepela na tla. Nikar s cigareto v roki ne pregledujte gospodinjinih oblek, ker li tako mimogrede lahko kaj zažgete in naredite veliko škodo.

Če sedite poleg nekadašnje ali nekadašnje nikar ne puhaite dima v nemarno nekadašnje v usta in oči temveč se vsakokrat ko izdihnete dim obrnite proč.

Kako negujem nohte na nogah

Nohte na nogah je mnogo težje negovati kakor nohte na rokah, in sicer zato, ker se ranice, ki jih povzročite pri negi nohtov na nogi, počasneje zacelijo kakor na rokah. Pri striženju nohtov na nogah uporabljajte isto orodje kakor pri negi nohtov na rokah, a še posebno pazite da bo res čisto.

Če imate zdrave noge, negujte nohte vsaj enkrat na teden. Kož okrog njih naravno dvignite z fteklom, ne preveč ostrim orodjem. Potem jo namažite s kakšno masno kremo. Medtem ko koža vsrkava kremo, nohte na kratko ostržite in jih izoblikujte z dobro olo ki nohtov ne kvari.

Kožo na nohtu potem ponovno naravno dvignite in jo previdno odrežite. Pazite da se pri tem ne boste ranili, ker se takšna ranica na nogah zelo počasi zaceli.

Nohte odrežite precej na kratko, toda ne preveč v meso, hkrati pa pazite, da se ne boste pri strani ranili. Poleti nosite zračne sandale, v katerih noga lahko diha in le ne ovirajo pri hoji pretesni črtni. Če le mogoče po večkrat na teden hodite bos po travi ali pesku, da boste kmalu izgubili trdo kožo in otisčanje, ki so se vam naredili pozimi zaradi tesnih, zaprtih čevljev.

zelo potrebuje miru in okolja, v katerem lahko z odprtimi očmi sanja o pravičnem svetu. Ali veste, zakaj je toliko otrok že v najnežnejših letih živčnih? Samo zato, ker tiče zmerom samo med odraslimi ljudmi, vidijo njihove zaskrbljene obraze, poslušajo njihove tožbe in slišijo stvari, ki niso za njihova ušesa.

Saj ste gotovo že dostikrat opazili, kako se je vaš mali stisnil v kot sobe, se predal svojim mislim in se ni zmešnil za nobeno vašo besedo. Če ste ga potem s silo izrgali iz njegove za-